

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 31 d'octubre del 1933

SUMARI

A un quart de sis i cinc minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Vallès i Pujals al senyor Conseller de Governació referent a l'actuació de les autoritats durant el període electoral.

Recull un aspecte del prec el senyor Conseller de Justícia i Dret.

Prec del senyor Valls i Taberner al senyor Conseller de Cultura relatiu al professorat de l'Escola d'Infermeres.

Resposta del senyor Conseller de Cultura.

Els senyors Valls i Taberner i Conseller de Cultura rectifiquen.

Prec del senyor Serra i Moret al senyor Conseller d'Agricultura i Economia interessant la tramitació d'un Projecte de Llei sobre la dissolució de les Cambres de la Propietat Urbana.

Prec del senyor Galés al senyor Conseller d'Agricultura i Economia sobre la situació de les comarques arrosseres de l'Ebre.

Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat.

Intervenció del senyor Vidal i Guardiola.

Manifestacions del senyor Conseller de Justícia i Dret.

Intervenció del senyor Ventosa i Calvell.

Resposta del senyor Conseller de Justícia i Dret a les intervencions dels senyors Lluhi, Vidal i Guardiola i Ventosa i Calvell.

Resta en l'ús de la paraula, degut a l'avençat de l'hora, el Senyor Conseller de Justícia i Dret.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió a tres quarts de nou i cinc minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i vint minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller de Justícia i Dret.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

L'actuació de les autoritats durant el període electoral

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

(Entra l'honorable senyor Conseller de Cultura.)

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Senyors Diputats: Havia anunciat, ja fa alguns dies, al senyor Conseller de Governació una pregunta, i l'esmentat senyor Conseller m'havia fet el favor d'acceptar-la. Però divendres no vàrem tenir el gust de veure a la Cambra el senyor Conseller de Governació i avui tampoc no està present, i com que sabem que és a Madrid i segurament demà tampoc no serà aquí, em decideixo a formular la pregunta per si algun dels senyors Consellers presents té a bé recollir-la o bé si no estan preparats, perquè la Mesa la trameti al senyor Conseller de Governació.

El cas és el següent: En el *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya* del dia 17 del corrent mes d'octubre, es publica una Ordre circular del Conseller de Governació en la que es diu que, havent-se convocat pel Govern de la República eleccions generals per a Diputats a Corts, calia considerar que hem entrat en període electoral i, per tant, que calia dictar alguna disposició que regulés com s'havia de regir aquest període a Catalunya. La part substancial d'aquesta Ordre circular, diu així: «El període electoral obert pel Decret del Govern de la República del 9 del mes que som, comprèn el territori de Catalunya i, per tant, és d'aplicació l'art. 68 de la Llei Electoral del 8 d'agost del 1907 (casos segon i tercer)», segons el qual, i amb les úniques excepcions que esmenta, no es podran promoure ni cursar expedients governatius de denúncies, penyores, endarreriments de comptes, propis, monts, pòsits i qualsevol altre ram de l'administració ni fer-se per l'administració, en qualsevol dels seus graus, nomenaments, separacions, trasllats o suspensions d'empleats, agents o dependents d'ella.

Com veuen els senyors Diputats, en aquesta circular es parla de l'art. 68 de la Llei Electoral del 8 d'agost del 1907, i fa referència expressa als casos segon i tercer d'aquest article, però hi ha el dubte de si el cas primer d'aquest art. 68 de la Llei Electoral no està vigent o no és d'aplicació.

No està de més recordar el que diu aquest article 68 de la Llei Electoral: «Cometen, a més, delictes de coacció electoral, encara que no consti ni aparegui la intenció de cohibir o exercitar pressió sobre els electors, i incorreixen en la sanció de l'article anterior: Primer, les autoritats civils, mi-

litars o eclesiàstiques que previnguin o recomanin als electors que donin o que neguin el seu vot a persona determinada, i els que, fent ús de mitjans o de gentils oficials o autoritzant-se amb timbres, segells, sobres o membrets que puguin tenir aquest caràcter, recomanin o reprovin candidatures determinades.» Segueix el cas segon, que és el que parla de què no es poden seguir expedients que impliquin denúncies, penyores, endarreriments de comptes, propis, monts, pòsits o qualsevol altre ram de l'administració, des de la convocatòria fins que s'hagi acabat l'elecció; i el cas tercer fa referència als nomenaments, separacions, trasllats o suspensions d'empleats, agents o dependents de qualsevol ram de l'administració.

Com que la circular parla dels casos segon i tercer, que són els que fan referència a penyores i denúncies i a separació i nomenament d'empleats, i no parla del primer, o sigui el que fa referència a què les autoritats no poden fer propaganda electoral, sorgeix el dubte de si aquest extrem primer, si no està en vigor o no ha de tenir aplicació en aquest període electoral.

Feta la pregunta al senyor Conseller de Governació, va aclarar que no era aquesta la intenció que ell havia tingut, sinó que ell havia volgut recordar en aquesta circular els casos segon i tercer, però que això no implicava que el cas primer no estigués en vigor, ans el contrari, estava en ple vigor i s'havia d'observar.

Jo, en formular aquesta pregunta, era en el sentit de què tenia ja per bona aquesta resposta, donada particularment pel senyor Conseller de la Governació, però, crec, que és necessari que es faci un aclariment en la forma que el senyor Conseller de la Governació tingui per convenient, però la més apropiada seria fer una altra circular al *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, com l'anterior, fent saber que està en vigor també el cas primer de l'art. 68 de la Llei Electoral del 8 d'agost del 1907, i, per tant, que totes les autoritats civils, militars o eclesiàstiques de Catalunya no poden prevenir ni recomanar als electors que donin o neguin el seu vot a persona determinada o els que, fent ús de medis o d'agents oficials o autoritzant-se amb timbres, segells, sobres o membrets, que puguin tenir aquest caràcter, recomanin o reprovin candidatures determinades.

Cal fer present això al poble de Catalunya, dir-li la necessitat de complir els altres dos extrems de l'art. 68 de la Llei Electoral.

A més, té per finalitat el meu prec fer present al senyor Conseller de Governació la necessitat de què això es faci complir inexorablement a tots.

Jo ja sé que el compliment d'aquest precepte de l'art. 68 de la Llei Municipal, no és cosa del senyor Conseller de Governació, perquè també es diu en cas d'haver-hi delictes, la sanció del delictes correspon als Tribunals de Justícia, però jo volia pregar-li que comencéssim nosaltres a donar l'exemple del compliment d'aquest article i que comencés la Generalitat — i això sí que està a la mà del senyor Conseller de Governació — complint i fent complir aquest precepte a totes les autoritats, agents i dependents d'ella perquè s'abstinguin d'intervenir en la lluita electoral.

Jo, concretant, vull pregar al senyor Conse-

ller de Governació això, i faig el prec perquè se li trasmeti en la forma reglamentària. Que la Generalitat doni exemple d'aquest compliment per tal de fer-lo complir després a tothom. Cal que els Alcaldes de totes les poblacions compleixin aquest precepte; que la Generalitat el compleixi, començant per l'honorable senyor President, abstenir-se d'intervenir en la lluita electoral, abstenint-se d'assistir a mítings i a actes de propaganda electoral, abstenint-se en els seus parlaments, de parlar de les properes eleccions, en la forma que prohibeix aquest article, de recomanar determinades candidatures o de reprovar determinades candidatures; que s'abstingui la Generalitat en els seus edificis, en els seus despatxos, i utilitzant els mitjans oficials de què es disposa, de fer cap acte que impliqui propaganda electoral i que ve comprès en aquest article. Aquest és el meu prec, que demano que es tingui en compte i que es compleixi perquè després es pugui ésser inexorable en exigir aquest compliment a totes les altres autoritats i funcionaris del altres ordres de Catalunya.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: El senyor Vallès i Pujals m'ha previngut, uns minuts abans de la sessió d'avui, de la urgència amb que anava a fer aquesta pregunta, a dirigir aquesta pregunta al senyor Conseller de Governació. No és una cosa que sigui del meu Departament; jo trametré la pregunta del senyor Vallès i Pujals al senyor Conseller de Governació, però des d'ara em penso que ha plantejat aquí una qüestió de Govern que ens interessa a tots. Jo em penso que el senyor Conseller de Governació serà partidari de què es mantingui aquest article, com ja ha dit el senyor Vallès i Pujals que li va dir personalment el senyor Conseller; però jo, amb el meu silenci, no puc autoritzar la interpretació que hagi volgut donar a aquest article el senyor Vallès i Pujals, i jo no sé si aquesta és la interpretació que hi donarà el senyor Conseller de Governació. Com que jo no ho sé, és pel que he de començar dient-li al senyor Vallès i Pujals que, tot i l'obligació de trametre el prec, no puc conformar-me amb la interpretació que d'ell acaba de fer el senyor Vallès i Pujals.

El professorat de l'Escola d'Infermeres

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Valls i Taberner.

El Sr. VALLS I TABERNER: Per dirigir un prec al meu amic senyor Ventura Gassol, Conseller de Cultura, respecte l'Escola d'Infermeres, de la qual he vist, per un prospecte, en una circular anunciant la constitució i el començament del seu funcionament, algunes indicacions referents a allò que aquesta Escola ha d'ésser i sobre el Patronat que ha de regir-la, com a delegat del Consell de Cultura de la Generalitat. Però jo voldria en aquests moments preguntar al senyor Conseller de Cultura respecte a una qüestió que m'interessa especialment per la relació que sem-

pre he mantingut amb els professors destituïts de l'antiga Universitat Industrial. Hi ha el fet, ja conegut de tothom, que es va produir en temps de la Dictadura: Destitució de la major part dels professors de les Escoles de la Mancomunitat. Existia l'Escola d'Infermeres, aleshores, i tots els professors que integraven el Claustre d'aquesta Escola varen ésser destituïts. Es va tractar, en caure la Dictadura, durant el període de transició al règim actual, de la reposició dels professors que havien estat destituïts aleshores i que en totes aquelles Escoles que funcionaven i que anaven a ésser reconstituïdes serien posats en els llocs que abans ocupaven els professors destituïts de les dites escoles. Però alguns d'ells no varen poder reintegrar-se encara a l'Escola perquè aquesta Escola no havia estat encara restaurada, refeta, reconstituïda. Ve ara l'anunci de la reconstitució de l'Escola d'Infermeres. En veure el Patronat que integra la Direcció d'aquesta Escola, jo he començat per quedar una mica sorprès en considerar que només un dels professors — benemèrit, per cert, il·lustre metge i excellent amic meu, el doctor Pijoan — formava part d'aquest Claustre, d'aquest Patronat que ha de regir l'Escola, i que els altres facultatius, els altres tres facultatius que formaven part del professorat d'aquesta Escola, no tenien un lloc en aquesta Comissió que havia d'informar l'organització de la nova Escola i que havia de contribuir el seu regisme. Per aquest motiu, jo preguntaria al senyor Gassol quin criteri té respecte d'aquesta reorganització de l'Escola, donat que avui encara no hi ha, que jo sàpiga, una norma definitiva respecte a com es arà constituït el Claustre de professors de la mateixa, i alhora tenir una idea de l'organització i de l'orientació en relació a la consignació pressupostària que aquesta Escola té en el Pressupost actual.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Només per a respondre breument a la pregunta que en fa el meu amic i company senyor Valls i Taberner.

Vertaderament, existia l'Escola d'Infermeres de la Mancomunitat, en la qual, a més del doctor Pijoan, hi havia altres professors que ara no han estat nomenats com a patrons o directors de l'actual Escola d'Infermeres. El criteri que té el Govern, senyor Valls i Taberner, és el mateix que va tenir aquell Govern pont al qual es referia la V. S. Jo, des de que vaig ocupar el Departament de Cultura, em vaig captenir ràpidament de tenir els noms de tots aquells que havien estat vexats per la Dictadura, i a mesura que vaig creant noves institucions o reorganitzant-ne d'altres, vaig procurant col·locar novament tots aquells professors que havien estat vexats per la Dictadura. Així és que quan ara m'he trobat amb la reorganització de l'Escola d'Infermeres, encara que la plaça de Director — l'única que s'ha donat per concurs — ha estat donada a un dels professors, ho vaig fer per concurs però afegint, dintre de les condicions que s'exigien, que fóra preferit un dels que ja havien exercit aquest càrrec en l'antiga Mancomunitat de Catalunya.

El fet, però, que el Govern tingui el criteri d'anar

reposant els que havien estat vexats, no vol dir que hagi de respectar en absolut la mateixa organització que hagués donat l'antiga Mancomunitat a les seves institucions. Això fa que si ara, en la nova reorganització, jo m'he trobat, d'acord amb el Consell de Cultura i la Comissió Permanent que ha de regir aquesta Escola d'Infermeres, que només hem cregut que havíem de tenir-hi un professor, això fa doncs que els altres poden quedar tranquil·lament esperant que arribi una altra ocasió en la qual ells siguin cridats per a regir una nova institució de les que es creïn o de les que es reorganitzin. Si no fos així, nosaltres ens veuríem fatalment obligats a acceptar l'organització de la Mancomunitat i nosaltres, amb l'Escola d'Infermeres, hem volgut prescindir d'aquest nombre de professors que tenia la Mancomunitat, perquè li hem volgut donar tot un altre caràcter. Antigament, l'Escola d'Infermeres tenia un caràcter més aviat teòric. S'havien, doncs, de menester més professors per a fer més classes; però com que ara nosaltres hi volem donar un caràcter eminentment pràctic i la majoria d'hores que hauran d'esmerçar les infermeres no és en escoltar explicacions de professors, sinó més aviat en fer feina directament a l'Hospital Clínic, per això és que ara, a la nova organització, només hem pensat utilitzar un dels professors antics d'aquella Escola antiga de la Mancomunitat. Això vol dir, senyor Valls i Taberner, que els altres, no és que els haguem oblidat, sinó que en futures institucions que nosaltres anem creant anirem plaçant aquells que havien estat vexats per la Dictadura.

En quant al Pressupost que em demana el senyor Valls i Taberner, li he de dir que la distribució que hem fet del Pressupost per aquest primer any és la següent: lloguer de locals, 6,000 ptes.; Director, 4,000; Directora, 2,000; personal docent, 6,000; personal subaltern, 4,000; despeses de funcionament, 6,000; despeses d'instal·lació, 7,000; imprevistos, 2,000. Total, 36,000 ptes. Però em plau fer constar ara, en donar aquestes xifres pressupostàries de l'Escola d'Infermeres, que el que fa pujar més aquesta xifra i que fa semblar àdhuc exagerada la xifra, sobretot si es compara amb la xifra que dedicava l'antiga Mancomunitat a Escola d'Infermeres, és el que assenyala una de les tendències d'aquest Govern de la Generalitat. La major part del Pressupost d'aquesta Escola estarà dedicat a la creació de beques que es donaran a les infermeres, perquè, com sap el senyor Valls i Taberner, les infermeres el primer any cobraran cada mes 75 ptes. com a gratificació, amb les quals es podran ajudar per a pagar la matrícula que han de pagar a la Generalitat. El segon any cobraran 100 ptes. cada mes, i el tercer, 150. Són aquestes les dades que tenim actualment en el Pressupost per a fer viure l'Escola d'Infermeres aquests anys.

Si el senyor Valls i Taberner vol encara altres detalls respecte l'Escola d'Infermeres, estic disposat a donar-los-hi.

El Sr. VALLS I TABERNER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Valls i Taberner per a rectificar.

El Sr. VALLS I TABERNER: He sentit amb molt d'interès, i agraeixo molt al senyor

Conseller de Cultura, les manifestacions que acaba de fer, referents a la meua pregunta, però jo voldria insistir encara un moment més respecte el que jo exposava. Deia que hi havia diversos Professors facultatius que eren, diguem, el nivell de l'Escola, encara que hi haguessin altres ensenyaments secundaris; s'organitza l'Escola, es reorganitza l'Escola, i es nomena un Patronat o una Comissió per a regir-la. Jo lamento que aquest Patronat no hagi estat més ampli i que no hi hagin tingut cabuda aquells altres Professors que sembla que de moment no hagin pogut tenir una intervenció directa en l'organització, en els plans, en la reconstitució de l'Escola. Comprenc perfectament el que deia el senyor Gassol: l'Escola no pot quedar estancada tal com era en una època determinada, les institucions cal que s'adaptin a les noves circumstàncies i a les noves necessitats, pot tenir una forma nova que sigui més adient a allò que es creu avui que és convenient en una Escola d'Infermeres oficial de la Generalitat. Perfectament; no entro en absolut a examinar aquest caràcter de l'Escola, sóc un profà en aquesta qüestió i no m'estaria bé; tinc confiança suficient amb les persones que formen el Patronat de la mateixa, per creure que han encertat en aquest pla de reorganització de l'Escola i en les directrius que li han donat. Però hi ha una part de rehabilitació moral dels Professors que havien format part de l'antiga Escola d'Infermeres. No hi ha unes càtedres absolutament iguals a les d'aleshores, me'n faig càrrec perfectament, si el senyor Conseller de Cultura diu que l'Escola ha de respondre a una finalitat diferent, però hi ha una Comissió, un Patronat que regeix, que marca les orientacions de l'Escola. ¿Per què aquests Professors, per exemple, no podrien ésser utilitzats també per l'experiència que ells tenen i com una rehabilitació de la seva personalitat, per què no podrien ésser acollits novament dintre l'Escola, sinó en l'ordre de la funció de professorat, en la participació en les tasques de la Comissió o del Patronat rector de la mateixa? És una suggestió, una petició que faig al senyor Conseller de Cultura en aquest sentit, perquè crec que el que interessa principalment respecte els Professors de les antigues Escoles de la Mancomunitat és aquest reconeixement de drets i aquesta rehabilitació moral sobretot.

Jo, el criteri del senyor Gassol de què podran tenir una satisfacció ulterior en altres institucions, el comprenc perfectament, perquè, com ha dit molt bé, és el que de moment nosaltres varem tenir en la Diputació provincial del període Berenguer, quan varem fer el reconeixement de drets dels Professors destituïts que varem nomenar per a les Institucions diferents, però és que després es va produir un fet que va modificar això. Jo recordo que a l'Escola d'Agricultura va venir una modificació, que la Generalitat provisional va marcar noves directrius i varen ésser llavors eliminats de l'Escola d'Agricultura reconstituïda tots aquells Professors que no procedien de l'Antiga Escola d'Agricultura de la Mancomunitat i es va tenir el criteri absolutament tancat que els Professors reposats, els Professors rehabilitats, ho havien d'ésser dintre la mateixa

Escola de la qual abans havien format part. Llavors, naturalment, si per l'Escola d'Agricultura es va seguir aquest criteri, jo crec que convindria seguir-lo ja pel mateix Govern de la Generalitat que el va aplicar, o, almenys, per les persones que formaven part d'aquell Govern, i aplicar-lo així mateix, en aquests altres casos. Sigui en l'ordre de les funcions de càtedra, sigui en l'ordre de participar en les tasques de la Comissió directiva — això ho deixo naturalment al criteri de lliure apreciació del senyor Gassol — però, em permetrà insistir en el meu prec, més ben dit en la meva petició, perquè sigui dintre la mateixa Escola on es trobi de moment la rehabilitació moral d'aquells Professors, d'aquells Metges, Professors que havien estat de l'Escola en temps de la Mancomunitat, que en l'actualitat no han trobat encara dintre l'Escola la satisfacció als seus anhels i a les seves aspiracions de reivindicació.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura: Purament unes paraules per a dir-li que jo dissenso del criteri de la V. S., perquè tant el doctor Alomar, com el doctor Cambra, com Sans Ricart, com la senyoreta Judes, que havien estat professors de l'antiga Escola de la Mancomunitat, jo crec que els causaria un perjudici si els nomenés d'aquest Patronat, perquè com sap la V. S. ells havien estat professors de l'Escola d'Infermeres, pagats més o menys bé, retribuïts més o menys bé (*Senyals de dubte en alguns senyors Diputats*), i jo voldria reservar-los una plaça semblant a la que havien tingut i encara amb millors condicions, perquè nosaltres tenim el criteri que aquestes places han d'ésser millor retribuïdes (*Mostres d'aprovació*), i el fet que jo ara els nomenés del Patronat, d'aquesta Comissió Permanent que ha de regir l'Escola d'Infermeres de Catalunya, semblaria que impossibilités a aquests senyors, els mèrits dels quals reconec, perquè el dia de demà puguin ésser cridats com a professors de la futura Escola d'Infermeres, perquè, com sap la V. S. pel Projecte que va ésser aprovat pel Govern i que jo penso portar algun dia al Parlament per a donar-li força de Llei, com vaig fent amb totes les institucions creades, no solament es crea aquesta Escola d'Infermeres que hi haurà a Barcelona, sinó que dintre el Projecte existeix un xarxa d'Escoles d'Infermeres que haurà d'estar estesa per tot Catalunya, en altres llocs on hi hagi hospitals prou importants que requereixin aquestes Escoles d'Infermeres. Jo crec que per a aquests senyors que varen ésser professors de l'antiga Escola de la Mancomunitat, és millor que els reservem una plaça semblant a la que tenien en aquella Institució, i ara no els hi he donat perquè hem volgut donar un sentit completament pràctic a aquesta Escola. Nosaltres no volem gaires classes, volem treballs pràctics en hospitals, i en lloc de professors permanents ens hem estimat més, i farem igual en altres Escoles de Catalunya, menys personal i més quantitat de beques, i llavors instituir en lloc de classes permanents, cursets en els quals seran cridats els grans especialistes que tinguem en la matèria aquí o altres estrangers que tin-

guem l'oportunitat de fer venir a col·laborar en la nostra Escola.

Agrairé que la V. S. es doni per satisfet i que digui als senyors que havien estat professors de l'antiga Escola, com jo també els he dit, que esperin, amb la seguretat que arribarà una ocasió en què jo els podré cridar, que em serà un plaer cridar-los, per a plaçar-los en llocs semblants als que ocupaven en l'antiga Escola d'Infermeres de la Mancomunitat.

El Sr. VALLS I TABERNER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Valls i Taberner.

El Sr. VALLS I TABERNER: Una pregunta a la Presidència. Dona per acabada la meua pregunta havent exposat ja el senyor Conseller de Cultura i jo els nostres punts de vista respecte a aquesta qüestió, però en la rectificació del senyor Conseller de Cultura hi ha hagut una indicació que jo considero prou important perquè jo hi faci una petita acotació o contesta, i és que té el projecte d'anar organitzant altres institucions i més endavant portar els Projectes al Parlament per a convertir en Lleis allò que siguin Decrets del Govern. Jo crec que això planteja un problema que convindria, tal vegada, discutir un dia, no pel que...

El Sr. PRESIDENT: Realment, la pregunta no pot tenir l'abast que el senyor Valls li dona, perquè sinó entrariem en un terreny polèmic que la convertiria en interpellació. Li prego, per tant, que es cedeixi a la pregunta formulada.

El Sr. VALLS I TABERNER: Unicament pel que fa en aquesta Escola, que hi ha en projecte, jo crec que hauríem de tenir present, sobretot, la conveniència que el Govern no ens portés ja institucions creades perquè després el Parlament les convalidi. Això, en l'època de la Generalitat provisional, en què no hi havia un Parlament que funcionés, es comprèn, naturalment, que ara convalidem les coses d'aquell temps, però en el moment en què hi ha un Parlament, és evident que les coses hauran d'estar subjectes a l'aprovació del Parlament, tal com els organismes i institucions a què alludia el senyor Gassol. Jo insisteixo en això només que com a conseqüència derivada de la pregunta que he fet, i en tot cas jo em permeto anunciar a la presidència una pregunta sobre el particular o una interpellació amb caràcter general, no solament per aquest Departament, sinó per a tot el que faci referència a creació d'institucions i organismes per part del Govern, perquè sinó ens trobarem amb institucions que no estan previstes en el pla pressupostari i que sense una deliberació del Parlament...

El Sr. CONSELLER de Cultura: Aquestes anaven en Pressupost. Jo em referia a les que no hi anaven.

El Sr. VALLS I TABERNER: A aquestes em refereixo ja també, car de l'altre jo no he dit res; però com que la V. S. alludia ja a la creació d'altres institucions que no estaven previstes en el Pressupost, els projectes respectius de les quals no han estat encara discutits al Parlament, i deia que un cop creades pensava portar-les al Parlament perquè les convertís en Lleis...

El Sr. CONSELLER de Cultura: No són creades encara.

El Sr. VALLS I TABERNER : De totes maneres, jo em permeto advertir que en tot cas hauria de fer una oposició per mitjà d'una interpellació o un altre procediment reglamentari.

El Sr. PRESIDENT : Li prego que anunciï una interpellació al Govern sobre aquest assumpte i, un cop acceptada, podrà assenyalar-se el dia.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Uns breus mots. L'Escola d'Infermeres, de la qual estem parlant, l'hem creada amb totes les de la Llei, que podríem dir, perquè ja vingué en el Pressupost passat aquesta Escola, i el Pressupost, com sap la V. S., és una Llei que tots acatem i tots complirem. Jo us parlava d'aquests altres casos, i respecte a això sí que jo em permetré parlar sense mica d'orgull, perquè no ho he fet jo sol, sinó que m'han ajudat molts dels que em vaig voltar en crear el Consell de Cultura, però amb això us hi trobareu un xic en coses de cultura, perquè tots coneixeu ja el llibre, que àdhuc es va publicar, on hi han els Projectes ja totals de totes les coses a realitzar i que hauran de passar alguns anys abans no haurem realitzat tots els projectes que hi ha sobre l'obra de cultura, i respecte a aquesta qüestió a mi em plau fer constar que en aquest cas vosaltres, que sempre us queixeu de què quan anem poc a poc, ara us queixeu de què anem massa de pressa.

El Sr. VALLS I TABERNER : Jo dic que s'han de discutir abans aquí.

El Sr. CONSELLER de Cultura : Es discutiran abans aquí. Aquest Projecte del qual hem parlat està ja discutit, però els nous hauran d'ésser discutits i el respectiu pressupost haurà d'ésser presentat a aquest Parlament. De totes maneres, si un dia la V. S. vol parlar sobre aquest punt, joestic a la seva disposició.

El Sr. VALLS I TABERNER : Quan vingui l'ocasió.

Interessant la tramitació d'un Projecte de Llei sobre la dissolució de les Cambres de la Propietat Urbana

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Serra i Moret.

El Sr. SERRA I MORET : Es per a pregar a la Presidència la transmissió d'un prec que volia fer jo al senyor Conseller d'Agricultura i Economia amb referència a l'activitat que hauria de donar-se a la tramitació d'un Projecte de Llei que la Minoria socialista va presentar al Parlament ja fa uns quants mesos; em refereixo a un Projecte de Llei en el qual es proposava la dissolució de les Cambres de Propietat Urbana.

Vaig a dir els motius que m'indueixen a fer aquest prec. Nosaltres proposàvem la dissolució d'aquestes Cambres de la Propietat Urbana perquè no les consideràvem útils per a la propietat ni per als propietaris, sinó que consideràvem que eren només una manera de recaptar unes quotes dels contribuents, de

mantenir una burocràcia inútil i de fer una certa coacció als propietaris en moments determinats. Ara ja en teniu les proves, perquè sabem que no solament serveixen per aquests fins tan inútils i tan innecessaris, sinó que serveixen per a propagandes polítiques d'un caràcter completament contrari als nostres fins. Tots els Diputats saben que diumenge passat se celebrà a la «Monumental» un míting de caràcter polític tendencios, que venia a dir a Catalunya unes noves que vénen d'altres terres i que volen influir en la nostra política amb una tendència completament antirepublicana i completament enemiga de tot allò que el nou règim i les nostres institucions propugnen; i ens hem trobat amb la sorpresa de veure que la Cambra de la Propietat Urbana havia fet unes circulars invitant els propietaris, que forçosament estan inscrits a la Cambra de la Propietat Urbana, a assistir a aquest acte, i desitjaria que d'això se'n prenguéss notat, perquè que d'un organisme que té caràcter oficial en surtin insinuacions i invitacions d'aquesta naturalesa, em sembla que és no solament separar-se dels fins que teòricament hauria de tenir, sinó que, a més, és un insult i un afront per a tots nosaltres. En aquest acte tots sabeu el que s'hi va dir i tots sabeu els fins que el motivaven. Els senyors de Lliga Catalana hi tenien una representació molt lluïda que va rebre una ovació delirant de tots aquells senyors que no arribaven a omplir una quarta part de la «Monumental», però que eren en nombre suficient perquè nosaltres ho haguem de prendre en consideració; i encara que pugui plaure a algun sector de la Cambra la celebració d'aquests actes, jo crec que les Cambres de la Propietat Urbana han de mantenir-se, si és que han d'existir, completament apartades d'aquesta política tendenciosa i haurien de respondre als fins per què són creades, si és que aquests fins arribem a descobrir-los. Però, de totes maneres, el meu prec és que el Conseller d'Economia faci el possible perquè s'activi la tramitació del nostre Projecte de Llei, que com més aviat sigui possible vingui al Parlament i que ens puguem treure del damunt aquesta pesombra de les Cambres de la Propietat Urbana, que, en realitat, no serveixen per a res o serveixen per a menys que res, serveixen per a funcions negatives i contràries a nosaltres.

El PRESIDENT : La Mesa trametrà el prec del senyor Serra i Moret al senyor Conseller d'Economia.

La situació de les comarques arrosseres de l'Ebre

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Galés.

El Sr. GALÉS : Jo demano a la Mesa que vulgui trasmetre al senyor Conseller d'Agricultura i Economia un prec sobre un afer que fou plantejat ja fa mesos a l'anterior Conseller i que per ara no ha tingut la fortuna d'ésser exaurit. Es tracta que hi ha a la zona arrossera de Catalunya, a les nostres terres tarragonines de l'Ebre, una quantitat prou important de petits propietaris i arrendataris de terres que es troben, en aquests instants aclaparats pel poc preu, per la depressió dels preus que té l'arròs, la seva colli-

ta gairebé única, i aquesta bona gent, modesta i nombrosa, no ha trobat fins ara el recolzament del Poder públic.

Fa mesos, quan es tractava de la plantació de l'arròs, varen adreçar una demanda a la Generalitat perquè se'ls fessin petits préstecs perfectament garantits. Avui es troben amb el mateix afer. L'arròs, en aquelles comarques, lluita amb greus inconvenients per a sortir, no té preu remunerador, es parla de 25 i 26 pessetes el sac, i mentres hi ha una junta reguladora de preus que a València fa els ulls grossos per a no carregar les vendes de l'arròs, allà es troben que es compleix el legislat sobre el particular i encara està més obstaculitzada la sortida per la diferència d'un parell de pessetes de taxa legal. Això vol dir que tenen més raó que un altre per a acudir a la Generalitat, tal com ho han fet, amb una instància que jo em permeto recomenar a l'atenció del senyor Conseller, de l'honorable Conseller d'Agricultura i Economia. Es tracta potser d'un miler de petits conreadors, que estan escampats per les ciutats, per les terres de Sant Carles, d'Alcanar, d'Amposta, de Santa Bàrbara i tots els que són de la partida de Tortosa. Una demanda que no és d'ara, però que ara és urgent, perquè es troben que si no poden disposar d'aquestes quantitats, petites quantitats, contra un *stock* o un dipòsit de llur mercaderia, i encara d'altres garanties que presenten solidàriament llurs Sindicats, es veuran obligats a vendre a baix preu, d'una manera ruïnosa, sense compensació. Es per això que jo em permeto demanar a la Mesa que trasmeti aquest prec, perquè el senyor Conseller l'atengui amb urgència. Es la urgència el que demano, perquè del contrari aquesta gent haurà de caure sota les urpes del caciquisme tradicional, que està pesant sobre d'ells en forma usurària, i això és el que hauríem de tractar d'evitar.

Em plau dir, per a coneixement de la Cambra, i dels senyors Diputats, que parcialment ja han obtingut alguna millora en quant l'Institut Nacional de Crèdit els ha lliurat 25,000 pessetes, i una idèntica operació ha estat feta a la ciutat d'Amposta, per mitjà de l'Alcaldia. Això vol dir que l'operació està assegurada, que hi ha una garantia, una solvència, i que la Generalitat farà una bona obra si pot ajudar aquests menesterosos.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà el prec al Conseller respectiu, del Diputat senyor Galés.

Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vidal i Guardiola.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyors Diputats: En aixecar-me, obeint gustós una ordre de la Presidència, per a consumir un torn en la interpellació sobre el traspàs de serveis, iniciada pel nostre company senyor Lluhí, jo estic obligat, i espero que la Presidència, que respecto sempre, no m'ho pendrà a mal, a aprofitar l'estar en l'ús de la paraula per pregar-li, que, dintre de les normes d'organització dels debats que ella

estimi més convenient i que jo, com ja dic per endavant, respecto, i posant-se d'acord, si creu que ha de fer-ho, amb el Govern, digui quan continuarà la interpellació que jo, modestament, vaig iniciar sobre irregularitats, al meu entendre, comesa pel Govern en la destitució o suspensió del Patronat de l'Hospital de Vilafranca. En ordre cronològic — jo ja sé que no és l'únic ordre que s'ha de tenir en compte en aquestes coses — però l'ordre cronològic si no m'equivoco també l'ordre amb què figurava en la llista...

El Sr. PRESIDENT: L'ordre del dia, senyor Vidal i Guardiola, és la Presidència la que l'acomoda.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Però tots els senyors Diputats, però sobretot quan som tan poca cosa com el que en aquest moment es dirigeix a la Cambra, no tenim altre defensa que la bona voluntat de la Presidència, i a aquesta única defensa, que és la Presidència, hem d'apel·lar, perquè no en tenim d'altra, per pregar que en l'ordre que ella vulgui lliurement establir per a la continuació dels debats, tingui en compte que potser no està del tot bé que, havent-se iniciat el dijous una interpellació sobre l'Hospital de Vilafranca, que quedà tallat en el moment en què jo anava a rectificar...

El Sr. PRESIDENT: Senyor Vidal i Guardiola: La discussió amb la Presidència seria irregular en aquests moments. Si la V. S. vol fer una reserva respecte a l'altra interpellació, per parlar-hi en el moment en què li toqui el torn, perfectament...

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: I tant!

El Sr. PRESIDENT: Altrament, no pot discutir amb la Presidència, perquè està dintre de les facultats de la mateixa el reglamentar l'ordre dels debats.

(*Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Des de les meves primeres paraules, senyor President he procurat posar un cent per cent de respecte en les meves indicacions. (*Rialles.*)

El Sr. PRESIDENT: La facultat de la Presidència en l'orientació dels debats no pot ésser discutida, no pas per ella mateixa, sinó per ésser la resultant de tots els senyors Diputats.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: He arribat, senyor President, en el meu respecte, a la saturació, que, si no m'equivoco, és el màxim a què es pot arribar. (*Rialles.*)

El Sr. PRESIDENT: Cenyeixi's la V. S. a la interpellació per a la qual té la paraula.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Està molt lluny de la meua intenció fer debats amb la Presidència, en els quals aquest pobre Diputat solament portaria les de perdre, però acabo, senyor President, amb un prec a l'única defensa que jo tinc en aquesta Cambra.

El Sr. PRESIDENT: No ignora la V. S. que la Presidència sempre dona satisfacció als senyors Diputats perquè puguin fer ús de la paraula acomodant les tasques del Parlament a les tasques individuals dels senyors Diputats. El senyor Vidal i Guardiola té d'això una reiterada experiència i em sorprèn que el senyor Vidal i Guardiola insisteixi. Jo

tindrè en compte les manifestacions de la V. S. perquè continui aquella interpellació.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Jo agraeixo aquestes paraules de la Presidència i acabo interpretant-les en el sentit que aquesta satisfacció, que no és del meu amor propi, sinó del compliment del deure, no me la doni en un termini massa llarg.

El Sr. PRESIDENT: Demà a la tarda anirà la interpellació. (*Rialles.*)

El Sr. LLUHÍ: És festa laica. (*Rialles.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Vol dir en la primera sessió que se celebri.

El Sr. PRESIDENT: Demà.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Agraint aquest oferiment de la Presidència, passo a exposar quin és l'objecte concret de la meua intervenció en la interpellació iniciada pel senyor Lluhi, i des del primer moment em crec amb l'obligació d'advertir a la Cambra que m'esforçaré en separar dos aspectes de tot el problema del traspàs de serveis.

(*Ocupa la Presidència el senyor Vice-president primer, senyor Serra i Hünter.*)

Hi ha un problema que podríem dir-ne, potser l'expressió no és justa, problema de tràmit, i n'hi ha un altre que evidentment és d'alta política. Com que aquesta interpellació es perllongarà probablement més enllà o no més enllà de la de l'Hospital de Vilafraça (*Rialles.*) — jo comprenc que l'assumpte en conjunt és de més interès per a la Cambra i per a Catalunya —, jo de moment em limitaré, senyors Diputats, a tractar, dintre dels molts problemes de tràmit que mereixen l'atenció de tot Catalunya en la matèria del traspàs de serveis, em limitaré a un punt concret, que és el que es refereix a la valoració dels serveis, i a la tasca de la Comissió Mixta; i, naturalment, a la intervenció del Govern de Catalunya en la tasca de la Comissió Mixta sobre la valoració de serveis.

Encara que es tracti d'un problema molt concret, també hi ha dos aspectes: l'aspecte de tramitació i l'aspecte de política general. Com que tinc entès que el meu il·lustre amic Joan Ventosa intervindrà també en aquest debat, per no cansar innecessàriament la Cambra, l'aspecte polític el deixaré de moment de banda, i em limitaré estrictament, per ara, a la tramitació que ha tingut dintre de la Comissió Mixta el traspàs de serveis en allò que es refereix a la seva valoració.

Deia el senyor Lluhi que hi havia un factor que calia haver tingut en compte, i que no ho ha estat degudament, que és el factor temps, perquè el factor temps treballava contra nosaltres. Jo no puc començar a parlar de l'actuació de la Comissió mixta en matèria de valoració dels serveis traspassats, o a traspassar — perquè potser els més importants, quantitativament, no estan traspassats encara —, sense advertir que si les paraules del senyor Lluhi valen segurament per tots els aspectes del treball de la Comissió mixta, per cap no valen tant com pel que es refereix a la valoració dels serveis, en el sentit que si el temps perdut es pot, potser — jo ho dubto —, recuperar íntegrament en altres aspectes, en l'aspecte concret de la valoració de serveis no es pot recuperar ja.

Nosaltres, senyors Diputats, hem pogut examinar les actes de la Comissió mixta. Constitueixen un conjunt de documents, un conjunt molt nombrós de documents; i pel fet de la gran quantitat d'aquests documents, una primera lectura, única que hem pogut fer pel temps de què hem pogut disposar de les actes, segurament no basta per a formar-se càrrec, per formar-se juí fins als darrers detalls de la transcendència de cada una de les paraules que en aquestes actes es consignen i dels acords que s'han anat prenent. I és molt possible que un segon examen, que exigirà moltíssimes hores, tregui encara al descobert nous aspectes d'actuacions convenients o no pels interessos de Catalunya. Però el primer examen de les actes i documents relacionats amb la valoració de serveis, no acusa pas una defensa dels interessos de Catalunya; tots nosaltres creiem que podríem esperar de la Comissió mixta, i sobretot del Govern de Catalunya i d'una manera especial d'aquell Govern que ha ocupat el seu lloc durant la quasi totalitat del període a què nosaltres ens hem de referir, que és el període d'actuació de la Comissió mixta, una altra actuació.

Començarem per l'essencial, per referir-nos a un document: l'acord de la Comissió mixta de 2 de juny del 1933, contingut en les actes 45 i 46. Vol dir això, entre altres coses, i si no ho diu així ho dirien els vocals de la Comissió mixta per paraules que hauré de llegir, vol dir que s'han celebrat en realitat quaranta-quatre sessions sense haver entrat en el que deia el senyor Lluhi i és evidentment opinió general a Catalunya, en el que és el problema fonamental de l'autonomia i sobretot la tramitació fonamental del traspàs de serveis, o sigui la valorització dels serveis traspassats. Va arribar tard aquest acord del 2 de juny, però va arribar, encara que sobre aquest acord no s'hagi fet la publicitat que es va fer o es venia fent sobre altres acords de la Comissió mixta, d'una importància evidentment més petita — no em referiré als pesos i mesures per a no molestar al meu absent senyor Conseller Primer —, però sí que podem dir que en general es feia més publicitat sobre altres acords de menys importància que aquest a què ens referim del 2 de juny, fins al punt que és possible que alguns senyors Diputats, que d'una manera atenta segueixen la premsa, no l'hagin trobat en ella. I el 2 de juny, o sigui amb molt de retard, es va prendre un acord sobre normes de valorització. I ara jo he de cridar l'atenció de la Cambra sobre el fet, per nosaltres sempre fonamental, de què aquest acord sobre valorització de serveis no s'hauria pogut prendre sense que el Govern de Catalunya hagués donat als seus representants de la Comissió mixta la seva autorització. Vol dir això que nosaltres discutim aquí, no amb representants del Govern, sinó amb el Govern mateix. ¿I què diu, senyors Diputats, aquest acord del 2 de juny sobre valorització de serveis? Té un preàmbul llarg, molt llarg, que jo, senyors Diputats, si volgués conscientment — si alguna vegada ho faig inconscientment demano perdó a la Cambra...

Diversos Srs. DIPUTATS: No, no, mai!

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: ... però si volgués conscientment captar-me ben de pressa totes les antipaties de la Cambra, tindria un camí molt senzill.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: No ho aconseguireu mai. (*Rialles.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Gràcies, senyor Simó. Però si volgués fer un esforç...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Tampoc. (*Més rialles.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Doncs, per captar-me les antipaties de la Cambra, en tindria prou, senyors Diputats, amb llegir totes aquestes tres pàgines del preàmbul de l'acord del 2 de juny. Jo, senyors Diputats, en llegir aquest preàmbul he de comprimir quelcom el meu instint crític; i l'he de comprimir, entre altres motius, perquè en les actes de la Comissió mixta consta qui és l'autor d'aquest preàmbul. Jo hauria tingut una certa llibertat si l'autor del preàmbul hagués estat el Vocal desconegut; però no, no és el Vocal desconegut, és el Vocal X, nomenat amb totes les seves lletres en les actes de la Comissió; i no tractant-se d'una persona que pugui aixecar-se en aquesta Cambra i contestar, jo he de guardar el màxim de respecte per la persona absent, per l'autor d'aquest preàmbul, però guardant tots els respectes a la persona de l'autor; jo he de dir que, llegint aquest preàmbul, recordava els bons o mals temps — encara no ho sé bé — del principi de la meua carrera, quan jo era funcionari i se'm demanava sovint dictàmens sobre problemes concrets; i quan nosaltres estàvem, això ocorria algunes vegades, sota una pressió superior, nosaltres, els funcionaris, sortíem del pas en el que se'n deia aleshores — la qualificació no és meua, segurament és molt anterior a mi — dictàmens del *Rey que rabió*.

El Sr. FRONJOSA: Això va pels metges.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: En aquests dictàmens, no es diu si el gos està rabiós o no ho està. (*Rialles.*) El preàmbul de l'acord del 2 de juny, és, malhauradament per Catalunya, un cas d'aquesta orientació que jo no acullo com a bona. I no podent, no volent per respecte a la Cambra, destruir excessivament la seva atenció amb la lectura d'aquest preàmbul, em veig obligat a estrictar-lo. I aquest preàmbul ve a dir aproximadament el següent:

Per calcular el que s'hagi de donar a Catalunya en relació a cada servei traspasat, s'haurà de tenir en compte les despeses efectives d'aquests serveis durant l'any 1933. Això es diu en el número u romà del preàmbul. En el número dos es diu que no s'han de tenir en compte exclusivament les despeses afectes a cada servei pel Pressupost del 1933. En el número tres, en el tercer extrem, es diu que s'hauran de tenir en compte les despeses efectives afectes a cada servei per l'any 1933. I en el número quatre es diu que no s'hauran de tenir en compte les despeses efectives. (*Rialles.*) I aleshores, després d'una lluita que tradueix perfectament, jo no sé si hi ha algun interès autèntic que ho pugui explicar millor, però després d'un lluita, com vulgarment es diu, d'estira i aflixa, se surt d'aquest pas i es diu: «Es natural que les despeses efectives del 1933 per cada un dels serveis traspasats, s'hauran de corregir amb coeficients». Però després ve el dictamen i diu que s'ha de tenir en compte que aquests coeficients sols es poden aplicar quan no es puguin aplicar en la seva integritat les xifres de les

despeses efectives del Pressupost del 1933 que han d'ésser la base. De manera, que el preàmbul no es mou constantment d'un estira i aflixa.

I com s'acaba, senyors Diputats, aquesta part del preàmbul i com es passa a la part dispositiva? Nosaltres, a la Universitat havíem après, senyors Diputats, que la primera característica de les Lleis ha d'ésser la seva precisió; i ens trobem davant d'un art. 16 de l'Estatut, que cada un dels senyors Diputats podrà interpretar com li sembli. El senyor Lluhi ja va dir — m'atenc a les seves paraules, que en aquest moment no comento — que tot l'Estatut i, per tant, l'art. 16, fou acceptat pel conjunt de la representació catalana. Molt bé; però si l'art. 16 té algun punt fosc o algun punt que essent clar necessitava ésser desenrotllat, aquest era, al meu entendre, tasca de la Comissió mixta del Traspàs de Serveis, perquè un text genèric de l'Estatut i un acord genèric de la Comissió de Traspàs de Serveis pot ésser molt bo, però tinguin, els senyors Diputats, la seguretat que no es pot transformar en pessetes, que del Pressupost de l'Estat passin al Pressupost de Catalunya, i aquesta havia d'ésser la finalitat de la Comissió mixta del Traspàs de Serveis.

I com acaba aquest estira i aflixa a què em refereixo? Dient una cosa, que des del punt de vista de la precisió és tan imprecisa com el que vaig a dir: *Cuando se trate de servicios que tienen consignación adecuada*. No es defineix l'adjectiu, senyors Diputats, no es defineix l'adjectiu, quan es tracta de *servicios que tengan consignación adecuada*. I llavors s'aplicarà per a valorar el servei traspasat la despesa efectiva que per aquell servei figuri a l'any 1933. Quan es tracta de serveis *que no tengan consignación adecuada* — no es defineix tampoc la paraula *adecuada*, i els adjectius en les lleis tenen gran importància, i això si no és Llei és un document que ha de servir per a la interpretació de la Llei —, en aquest cas s'aplicaran uns coeficients, coeficients que s'aplicaran segons uns factors que poden ésser la població, l'extensió territorial, la riquesa o la intensitat de la funció, etc. I per si això és poc fosc — que ho és bastant — afegeix la norma quarta de les que estic comentant: *llegando si es preciso según apreciación discrecional que hará en cada caso la Comisión mixta*. De manera que nosaltres ens trobem que quan el Govern de Catalunya, per mitjà dels seus representants a la Comissió mixta, ha tingut que començar a precisar a l'art. 16 no ha tingut més solució que el d'unes paraules imprecises, com són *que cuando haya consignación adecuada* s'aplicaran les despeses del 1933 i quan no hi hagi la *consignación adecuada* s'aplicaran uns coeficients. I aquí acaba, senyors Diputats, l'acord del 2 de juny, i com que l'acord del 2 de juny no és el darrer document que nosaltres hem d'examinar en matèria de traspasos de serveis, jo abans d'anar endavant, em veig obligat a cridar l'atenció de la Cambra sobre alguns trossos, pocs i curts, de les actes 45 i 46, a què m'he referit abans, perquè, com és molt natural, jo, en trobar-me amb un text tan confós, sobretot amb un text que jo trobava incongruent, amb el text de l'article 16, perquè s'usa una terminologia i una tècnica de redacció absolutament diferent a aquest

acord sobre normes en el text de l'Estatut, jo vaig dir: Si no s'entén, potser la llum que tu cerques la trobaràs a les actes de la Comissió mixta, i allà he anat a cercar la llum, però dissortadament m'he quedat a les fosques.

Com dic, les dues actes essencials són la de la sessió del dia 31 de maig i la de la sessió del dia 2 de juny. A la sessió del dia 31 de maig diu un dels més significats — per nosaltres el més significat, i com a tal el tenim, representant del Govern de Catalunya a la Comissió mixta —: *Hace uso de la palabra para explicar que no es que en la Comisión haya habido ningún choque, pero es porque se han ido dejando aparte* — i vaja crítica — *problemas fundamentales en cuya solución la discrepancia se iba acentuando a medida que se trataban parcialmente en relación con otros*. I, a més el President de la Comissió mixta *se felicita de que el representante más significado del Gobierno de Cataluña en la Comisión mixta haya manifestado que en el seno de la Comisión no se ha tratado del problema fundamental que se plantea, pues si alguna vez se rozó, como al tratar a propuesta de los Delegados de la Generalidad, del costo de los servicios referentes a pesas y medidas*. — i aquí el senyor Santaló no podrà pensar que faci ironia, perquè no ho dic jo — *se dijo que no serviría de precedente*. La qual cosa vol dir que el problema de la valoració dels serveis, no s'ha tractat mai a fons. I anem ara a l'acta següent, la del 2 de juny. D'aquesta acta, jo, dissortadament, no puc fer avui — reservant-me per una ulterior intervenció, si és grata a la Presidència — el comentari, perquè estic mancat dels documents indispensables per fer-lo. Si és culpa meua, jo agrairé a qui pugui fer-ho que m'illustri respecte d'on puc trobar els documents annexes *a*, *b* i *c*, a l'acta número 46 de la reunió del 2 de juny, on s'exposen els punts de vista de diversos grups o persones de la Comissió mixta. Jo ho he cercat i no ho he trobat, potser per manca d'habilitat meua. No ho he sabut trobar, al lloc on senyals notes es consignen, aquells punts de vista. I si aquests annexes *a*, *b* i *c*, que, al meu entendre, són essencials perquè en aquestes notes podríem veure l'essència de la discussió, llavors jo agrairé que, perquè pugui continuar aquesta discussió i a reserva dels comentaris que calguin, es digui on puc trobar aquests tres annexes, perquè la representació catalana diu que abans de discutir la ponència en què es va transformar l'acord del 2 de juny, ha de manifestar que com que el punt de mira de la Delegació catalana sobre aquesta matèria es conté en una nota on es determinen els costos dels serveis a aplicar, lliurada al President del Consell de Ministres, i que davant de les raons donades per part dels altres ponents, o sigui, que en una ponència de caràcter general no es podia fer constar el detall de la nota, sinó que havia d'ésser això, el valorar cada servei en particular, es va avenir a no concretar això la Ponència.

Al meu entendre, aquesta declaració, senyors Diputats, de la representació de Catalunya, de què nou mesos després d'aprobat l'Estatut, la Comissió mixta que ha fet una sèrie de traspasos o de traspasos de serveis, digui, i ho digui per boca de la repre-

sentació de Catalunya, que no ha arribat encara el moment d'entrar en el detall d'assenyalar quin coeficient s'aplica a cada un dels serveis traspasats, això, al meu entendre, no és servir els interessos de Catalunya com Catalunya té dret a esperar, com tenia el dret a exigir del Govern que en aquells moments regia els seus destins.

I això és tant més així quan, senyors Diputats, el problema de fixació o valoració dels serveis traspasats que es planteja en aplicació de l'art. 16 de l'Estatut, no és un problema nou. Nosaltres tenim a Europa, tenim a tot el món, una sèrie cada dia més nodrida d'exemples de com els països resolen els problemes, diguem-ne, d'hisendes compostos o de finances de corporacions locals descentralitzades, el que es vulgui, que n'hi ha de tot; però en tots ells, barregi's o no es barregi, com a Catalunya es barreja, l'aspecte polític — perquè nosaltres som un país al qual s'ha concedit una autonomia política —, en tots els països sempre es té en compte, en fer una descomposició de les finances, tots aquests factors i altres, tots aquests factors que d'una manera teòrica, com de *Manual Elemental*, es citen en aquestes normes del 2 de juny del 1933. I els senyors de la Comissió mixta, en lloc de fer un preàmbul — que torno a dir que no llegiré, però el recomano a l'atenció provada dels senyors Diputats que siguin curiosos de llegir-lo —, com si en el món no hi hagués experiència, com si aquesta experiència no tingués el més petit valor per Catalunya, s'hauria hagut de tenir en compte tot això. Nosaltres estem en un desert, som uns homes que ens hem d'inventar les solucions àdhuc per les coses, com dic, més elementals i més estudiades, i comencem de fer un regateix, quan les normes, en les orientacions més diverses, per a solucionar aquest problema, s'haurien pogut trobar ja en l'experiència aliena i, si m'apura la Cambra, diré també en l'experiència pròpia, perquè en els darrers vint anys diverses reformes tributàries i de relació entre les finances de l'Estat i de les corporacions locals s'havien fet a Espanya, que almenys haurien pogut donar ja una primera orientació per adaptar tot aquests traspàs de serveis, la financiació d'aquest traspàs als problemes especials que en la nostra terra es plantegen.

Però d'això, senyors Diputats, no se'n diu res en el preàmbul i, el que és més trist — perquè jo acceptaria com a mal menor un preàmbul dolent i unes normes bones —, és que tampoc es diu absolutament res en les normes. Les normes, com he tractat abans, són una cosa d'una vaguetat que seria inacceptable si les haguessin acordat el mes d'octubre del 32, immediatament després d'aprobat l'Estatut; però el juny del 33, no s'hi val, senyors Diputats, en què a Catalunya se'ns serveixi un plat d'aigua sense res, com en realitat són aquestes normes!

Però la història no s'acaba aquí. Jo no estic parlant, senyors Diputats, d'un acord del dia 20 d'octubre del 1933; parlo d'un acord del 2 de juny, i des del 2 de juny han passat molts mesos. I jo pregunto: ¿Aquest acord de la Comissió mixta, que és dolent, que és pessim, en relació a la defensa dels interessos de les finances catalanes, on és? Perquè jo, que no em conformo, però que per als efectes d'un debat acceptaria que em diguessin «això és el mal menor»; des del moment, però, que s'ha perdut

en la sorra aquest acord de la Comissió mixta, nosaltres hem de suposar que, si per nosaltres això havia d'ésser el mal menor, hi ha hagut qui ha considerat que no estava disposat a acceptar-lo ni com a mal menor. I en un debat al Parlament de Catalunya sobre l'aspecte financer del traspàs de serveis, nosaltres hem de saber avui on som. Aquesta pregunta que jo formulo respecte a la transcendència financera de tot el traspàs de serveis, de com es va fent, — és a dir, com no es va fent —, nosaltres, senyors Diputats, l'hem vingut fent periòdicament en aquesta Cambra, es pot dir que des del primer dia. Quan vàrem iniciar els debats sobre el Pressupost de Catalunya — el Pressupost del 1933 —, nosaltres ja vàrem plantejar aquesta qüestió i se'ns va dir que era indiscret, gairebé antipatriòtic, plantejar aquest problema, perquè no s'hi valia a tractar d'aquestes qüestions mentre el pastell era al forn. Nosaltres, amb molta moderació — crec que en aquest cas la Cambra ens farà justícia de què sempre ho hem fet amb molta moderació...

(*El senyor Sauret pronuncia unes paraules que no arriben a la taula de taquígrafs.*)

El Sr. LLUHÍ: És una mica seriós aquest problema, encara que a vosaltres no us ho sembli. (*Es dirigeix al senyor Sauret.*)

El Sr. ARMENDARES: Amb les idees polítiques del senyor Lluhi, ja s'arranjarà.

El Sr. LLUHÍ: El catalanisme es demostra amb fets. (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Estem demanant-ho en va des de fa molts anys. (*El senyor Armendares fa una interrupció que no s'entén clarament.*) No hem quedat que de l'Hospital de Vilafraça avui no se'n parlava? (*El senyor Armendares li replica amb paraules que no es perceben.*) No se'n tracta, perquè si la V. S. m'hagués ajudat potser ja n'estàriem parlant. (*El senyor Conseller de Cultura diu unes paraules, en veu baixa al senyor Vidal i Guardiola.*) No es nota, senyor Conseller de Cultura; si n'hi hagués ganes, aquí hi hauria el senyor Dencàs i la Majoria s'hauria dirigit a la Presidència per a demanar-li que es guardés l'ordre...

El Sr. PRESIDENT: Segueixi la V. S. en l'ús de la paraula, sobre l'assumpte que es debat.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: De manera, que tornem sobre el traspàs de serveis. Nosaltres, amb molta moderació, amb molta discreció, de quan en quan hem anat fent preguntes sobre com està el traspàs de serveis, i si alguna vegada els senyors que han ocupat — em refereixo principalment en aquest cas a l'absent Ex-conseller Primer senyor Pi i Sunyer — els llocs decisius en el Govern, si alguna vegada s'han excedit a ells mateixos en no contestar una pregunta que se'ls feia, ha estat en relació amb el problema del traspàs de serveis: «Que tinguéssim paciència; que s'estava acabant i que ja vindria». 2 de juny del 1933. Va venir l'estiu. Jo em trobava, senyors Diputats, molt lluny de Barcelona, i per la lectura de la premsa he de dir que l'efecte que en mi feia la lectura de les manifestacions que les persones amb càrrec responsable a Catalunya sobre el traspàs de serveis feien, era que jo em quedava vertaderament pertorbat i desorientat; perquè en rebre diàriament els diaris de la pàtria, una de les primeres

coses que jo cercava — és molt natural — eren noves sobre el traspàs de serveis que, segons se m'havia dit a mi, era imminent; vull dir, sobre la valoració dels traspassos de serveis. I jo retallava les declaracions — quant a declaracions, molt abundants — de tots els senyors de primera fila i em trobava — conservo a casa els retalls com una prova documental d'una pèssima gestió en un afer essencial — en què, en poques hores de diferència, el senyor President de la Generalitat, o el Cap del Partit d'Esquerra Republicana — que nosaltres no sabem ben bé mai amb qui tractem... (*Rumors en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Procuri la V. S. atènyer-se al tema que es debat.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: Senyor President, el senyor Cap d'Esquerra Republicana no es pot escapar de les meves modestíssimes observacions.

El Sr. TRIES DE BES: No és inviolable encara.

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: És ell qui ha de dimitir el càrrec, perquè sinó jo no tinc capacitat intel·lectual per a dividir la crítica i fer allò que deia l'autor popular català: «Com a pare el respecto, però... etc.» (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Cultura Reciteu-ho, reciteu-ho!

El Sr. VIDAL I GUARDIOLA: La Cambra m'ha entès i la Cambra no em demana a mi que continuï.

(*Entra el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

Doncs bé: nosaltres ens trobem en què jo, en un mateix dia, llegeixo una declaració del President de la Generalitat de Catalunya — això no fa més que agreujar la transcendència de les paraules — que diu: «Tot està enlaire». Aquestes paraules, més o menys ho recordo per la data, eren a fi d'agost, i al cap de pocs dies, un company nostre, que pot parlar aquí si ho desitja i ho estima convenient — que jo suposo que parlarà en aquesta interpellació —, avui, si no m'equivoco, absent, l'Ex-ministre de Marina senyor Companys, diu: «Tot està arranjat». Conservo també els retalls dels diaris on, pocs dies, potser poques hores després d'haver dit el senyor Macià que tot estava enlaire, el senyor Companys va dir que tot estava arranjat. I, naturalment, per acabar-ho d'arranjar, el senyor Conseller Primer, en aquell temps el meu estimat i particular amic senyor Carles Pi i Sunyer, diu: «Sí, efectivament, no marquen més que unes estadístiques». I, és clar, ja estem en les estadístiques, des d'aquell moment tot el poble de Catalunya va comprendre que la conversa pública sobre el tema «valoració del traspàs de serveis» entrava en aquell idioma que jo ja vaig qualificar l'altre dia i que per respecte a la Cambra no repetiré, però que era l'idioma de les incongruències, en què no es vol, per part dels responsables del Govern, donar compte al poble de Catalunya de la veritable situació del problema i de la seva tramitació. ¿Per què, senyors? Lluny de mi el desig de voler fer al·lusions impertinents, però si d'alguna cosa ens ha de servir als Diputats catalans que cerquem la veritat i cerquem el coneixement exacte del que és i del que

ha succeït en matèria de traspàs de serveis, si d'alguna cosa ens ha de servir la coincidència de càrrecs entre el parlament espanyol i el Parlament català, ha d'ésser de tenir la satisfacció de rebre algunes vegades interpretacions autèntiques de fets transcendents. I nosaltres no podem, senyors Diputats, acabar la discussió del problema de la valoració del traspàs de serveis sense conèixer un document que jo declaro haver cercat amb tot el meu esforç i apel·lant a tots els procediments a què jo he cregut poder apel·lar, que és un Decret aprovat en Consell de Ministres en presència, segons diu tota la premsa — jo, naturalment, no hi era — del senyor Companys, en relació a aquestes normes del dia 2 de juny, però modificant-les, evidentment modificant-les, perquè, segons sembla, i això ja és del domini públic, aprovat aquest Decret per la unanimitat dels Ministres i no en absència del senyor Ministre de Marina de llavors, aprovat aquest Decret, en conèixer-lo els altres representants catalans, varen posar, com vulgarment es diu, el crit al cel, i varen dir: «Però, què és això!» I ells ho varen dir en admiratiu, però nosaltres, menys informats que ells, ho hem de dir amb interrogatiu: «Què és això, senyors Diputats?» Nosaltres hem de demanar al Govern de Catalunya que, per tal que pugui continuar degudament aquest debat amb aquelles dades indispensables, tingui la amabilitat de fer portar a aquesta Cambra, a part d'aquells annexes *a*, *b*, i *c* de l'acta número 46, que són fonamentals per a apreciar el punt de vista respectiu dels components de la Comissió Mixta, que tingui la bondat de fer portar — ell deurà poder, jo no he pogut — el text literal del Decret aprovat en Consell de Ministres, en presència del senyor Companys, respecte a la redacció definitiva de les normes per a la valoració dels serveis segons proposta de la Comissió Mixta del 2 de juny, proposta que, segons és del domini públic, i si aquí hi ha un error jo ho lamento molt, però sol no el puc corregir, que segons és del domini públic, va suscitar les protestes de la representació catalana i va donar lloc a aquesta *panne* que està sofrint la tramitació dels serveis en l'aspecte financer, *panne* que sembla que encara, en els moments actuals, finals d'octubre, està sorprenent els mecànics cercant un cargol, i qui diu cargol diu estadística, sense que haguem sabut res de nou.

De manera, senyors Diputats, que nosaltres, referint-nos, com jo he procurat complir en aquesta intervenció primera, a l'aspecte concret que és el de la tramitació de la valoració de serveis en el seu aspecte financer, podem resumir la nostra opinió en les següents paraules: Primer. S'ha perdut, com en tots els altres aspectes del traspàs de serveis, però amb major perjudici que en els altres, s'ha perdut un temps preciós. Segon. Les normes aprovades per la Comissió Mixta el dia 2 de juny, són imprecises i no cobreixen els interessos fonamentals de les finances catalanes. Deixen el conjunt dels problemes bàsics a l'atzar del pervindre, i d'un pervindre on els factors contraris — jo he de suscriure en això altra vegada les paraules del senyor Lluhí — aniran intensificant-se cada dia, com dic, factors contraris als interessos de Catalunya.

Nosaltres hem de dir sobretot que en l'aspecte del traspàs de serveis més important, *més im-*

portant — jo no faig comparacions entre l'interès dels serveis, dic més important des del punt de vista quantitatiu de les pessetes o sigui obres públiques —, no veiem en aquest enorme volum, perquè aquí no en tinc més que un petit tros d'actes i documents de la Comissió Mixta, no veiem que s'hagi tractat ni s'hagi començat a tractar, senyors Diputats, de l'aspecte financer en relació a les obres públiques, perquè si s'hagués començat a tractar veuríem aquí entre altres coses, discussions potser violentes dels representants de Catalunya amb els altres respecte a la impossibilitat de mantenir l'estat de coses actual a Catalunya, on havent sofert en els darrers dos anys els pressupostos de l'Estat espanyol augments de centenars i centenars de milions de pessetes en les consignacions d'obres públiques, les despeses efectives a Catalunya, o s'han mantingut iguals o han baixat encara sota una xifra que era veritablement ridícula per la intensitat de vida i de circulació que té Catalunya. Nosaltres creiem que, d'acordar-se unes normes en una data tant tardana com era la de juny del 1933, s'havia d'haver anat, com inicialment va proposar la representació catalana, segons es desprèn implícitament de les actes i segons podrem veure quan llegim aquets annexes, sobre tot l'a que és el reflexe de l'esperit de la delegació catalana, nosaltres hem anat veient com se'ns reduïa el marge de discussió, i ens quedàvem més mal servits en matèria de traspàs de serveis. No s'han tingut en compte les normes més elementals aplicades en tots els molts països d'Europa, que després de la guerra s'han trobat amb problemes similars, en cada país si es vol diferents, però en tots ells hi ha un principi de problemes fonamentals que podrien servir d'exemple per al nostre cas. I com si tot això fos poc, aquest resultat pessim ha quedat abandonat a no sabem quin atzar. I vet aquí, senyors Diputats, com jo voldria acabar aquesta primera intervenció preguntant al Govern de Catalunya que tingui la bondat de completar la nostra documentació amb el que acabo de demanar i que tingui la bondat de dir-nos quins eren aquests factors desconeguts en virtut dels quals nosaltres no podem saber avui, a darrers d'octubre del 1933 què ha passat amb unes normes, evidentment dolentes, aprovades per la Comissió Mixta el dia 2 de juny del 1933.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: De mano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: Havent rebut encàrrec del Govern de la Generalitat de contestar, entre altres afirmacions que s'han fet aquí, la intervenció del senyor Vidal i Guardiola, jo desitjaria que se'm rellevés en aquest moment de fer-ho, no perquè no em mereixi la més alta consideració el senyor Vidal i Guardiola, sinó perquè tinc entès que un company seu vol intervenir en aquest debat i per no alternar les discussions i tal vegada per no haver de repetir altra vegada arguments semblants, em semblaria menys cansat pel Parlament el que jo pogués sentir l'intervenció del senyor Ventosa i Calvell i contestar-les ambdues plegades.

Però hi ha una cosa que no puc retardar respecte al que el senyor Vidal i Guardiola ha dit de què troba a mancar els tres documents aquests que són annexes a l'acta. Efectivament, segons tinc entès no hi ha cap annex en les actes aquestes que s'han dipositat al Parlament, i com que jo no considero que aquests annexes guardin cap secret, amb molta satisfacció em faré ressò del desig del senyor Vidal i Guardiola i demanaré a la Comissió mixta que, com més aviat millor, posi aquests documents a la disposició dels senyors Diputats. Res més que això per ara, i jo prego al senyor Vidal i Guardiola que no prengui com una desconsideració per part d'aquest Conseller, el que no contesti immediatament les afirmacions que ha fet en aquest debat.

El Sr. PRÉSIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Segurament, senyors Diputats, no podria haver-hi cap altre tema que tingués la gravetat i la transcendència que té el problema plantejat en aquesta interpellació respecte al traspàs de serveis. Jo no crec fer una afirmació que pugui ésser discutida, si dic que en el moment actual ningú, ni el mateix Govern, ni la mateixa Comissió mixta del Traspàs de Serveis, poden estar satisfets de la manera com aquest traspàs s'efectua. Estic absolutament convençut que el mateix senyor Coromines haurà d'assentir a aquesta afirmació meva...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Sí, sí.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I clar està, plantejades així les coses i amb l'afirmació del senyor Coromines, que confirma aquesta suposició meva, tot el problema es redueix a examinar si en realitat aquest resultat, aquest mal resultat que s'ha obtingut en el traspàs de serveis, és cosa inevitable deguda a causes de força major que s'imposaven d'una manera incontestable sobre el Govern, o si és degut a la manera deficient com el Govern o els seus representants han actuat en el problema del traspàs de serveis.

Jo crec que la importància del tema justifica el que tots aquells que tenim una representació davant de l'opinió pública de Catalunya, tractem de fixar la nostra posició, perquè de l'actuació de cadascú se'n poden derivar davant del nostre poble geus, gravíssimes responsabilitats, i crec que això justificaria el que en nom d'aquesta Minoria tractés de fixar quina és la posició nostra respecte d'aquest problema. Però, a més, he estat també reiteradament alludit pel senyor Lluhi, quan plantejar eloqüentment aquesta interpellació, i en realitat en l'allusió del senyor Lluhi hi havia la confirmació del que estic dient ara.

Ja la primera vegada que vaig parlar d'això, entre altres moltes — crec que era amb motiu de la presentació del Govern del qual era cap el senyor Lluhi — vaig dir que, a judici meu, el problema del traspàs de serveis tenia per a mi una importància major que el mateix Estatut, i justificava aquesta afirmació dient que l'Estatut era una pauta, una norma, una regla, un paper en el qual estaven escrites un conjunt de disposicions, però que nosaltres no creïem segurament, ni con-

ceptuàvem que l'autonomia pogués consistir en unes disposicions merament teòriques, sinó que molt més que aquelles disposicions que eren una pauta, tenien importància les realitats que a l'empar d'aquelles disposicions i sobre la base d'aquelles disposicions poguessin consagrar el dret de Catalunya de regir i d'administrar aquells interessos i d'exercir aquelles facultats que en l'Estatut li havien estat reconegudes. Precisament, per aquesta importància extraordinària que jo donava a la qüestió del traspàs de serveis, vaig dir que, a judici meu, no havia d'ésser considerat com un problema de partit, i que el Govern havia de tenir interès, tot i assumint, tot i no defugint aquella responsabilitat que al Govern pertocava, en cercar el concurs, la col·laboració de totes les forces catalanes per a tenir darrera seu en la batalla que es presentava, tot aquell concurs de l'opinió pública del nostre poble que podia reforçar la seva posició i donar-li la força necessària per a obtenir en l'Estatut de Catalunya totes aquelles conseqüències que es podien aconseguir en bé de la nostra autonomia. Naturalment, no se'n amagava el que una intervenció directa i pública del Parlament podia ésser indiscreta, podia ésser inconvenient per als nostres mateixos interessos, i, per això jo havia proposat una fórmula consistent en què el Parlament pogués intervenir i assistir el Govern i tenir coneixement de les gestions que es practicaven per mitjà d'una comissió per l'estil de les que funcionen, per exemple, en altres Parlaments, en el Parlament francès, per a parlar també de matèries tan vidrioses, tan delicades, com són els afers exteriors internacionals, en els quals el Govern desitja estar assistit de l'opinió del Parlament, i procura estar-ne assistit en forma que es conciliï aquesta assistència de l'opinió amb el to confidencial natural en aquesta mena d'assumptes. A mi em semblava que en tot el referent a les discussions per al traspàs de serveis annexes a l'Estatut de Catalunya, l'actuació del Govern havia d'ésser aquesta, i que havia de procurar obtenir el concurs d'aquesta Comissió parlamentària. Ni el Govern d'aleshores ni els de després, no ho han considerat així. S'ha plantejat el problema, i jo recordo que el senyor Pi i Sunyer, President del Govern, després, en altres intervencions posteriors, reiteradament ha dit: «No, no, nosaltres assumim la plena responsabilitat. Nosaltres creiem que hem de portar aquestes negociacions assumint la plena responsabilitat; estem disposats a assumir davant de Catalunya la glòria de l'èxit o les censures inherents al fracàs». Està bé. Això ens posa a nosaltres en la posició més còmoda de no haver de compartir les responsabilitats que puguin derivar-se de l'actuació, però ens obliga, naturalment, si no volem compartir amb el nostre silenci, que podria ésser interpretat com assentiment, a exposar clarament quin és el nostre judici respecte a l'actuació que ha tingut el Govern en el traspàs de serveis.

I jo, en aquest punt, per a procurar procedir a exposar les meves idees amb la major claredat possible, aniré concretant i enumerant, un darrera de l'altre, quins són els càrrecs que jo crec que poden dirigir-se al Govern per la seva actuació en aquesta matèria.

El primer càrrec és aquest : L'haver fet de la qüestió de traspàs de serveis, que era una qüestió nacional de Catalunya, una qüestió del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya. Jo dic que el poble de Catalunya mai no ha estat assabentat de quina era l'actuació ni l'orientació que es seguia en matèria de traspàs de serveis ; el poble de Catalunya no ha sapigut res més que el que el senyor President de la Generalitat en les seves converses amb els periodistes, ha volgut declarar a cada moment, generalment amb el to d'optimisme que li és peculiar, en algunes ocasions amb un pessimisme que ha motivat gestions, que ha motivat actituds seves per a veure si podia aconseguir la correcció d'allò que ell creia que era contrari als desitjos o a les aspiracions del nostre poble. Per consegüent, primer càrrec : El Govern ha fet una qüestió de Partit, ha prescindit de donar aquest sentit totalitari, s'ha despullat del recolzament de Catalunya i del concurs de Catalunya, i, naturalment, en les seves negociacions s'ha trobat en una situació de flaqueja i d'inferioritat. I això és encara més greu pel que l'altre dia ens deia el senyor Lluhi, que és en aquest punt testimoni de major excepció, respecte d'una intervenció personal i directa del senyor President de la Generalitat, posant-se amb relació amb els membres de la Comissió mixta de Traspàs de Serveis, per damunt del Consell Executiu i sense coneixement del Consell Executiu. Jo dic que la diplomàcia secreta no ha d'existir mai, però que molt menys ha d'existir en un assumpte que interessa d'una manera tan primordial i fonamental a l'essència mateixa de l'autonomia de la nostra terra.

(Torna a ocupar la Presidència l'honorable senyor President del Parlament.)

Segon càrrec : la lentitud extraordinària amb què ha procedit el Govern — i parlo del Govern referint-me, naturalment, al Govern i al seu òrgan d'actuació, que era la Comissió mixta de Traspàs de Serveis — perquè, com deia molt bé l'altre dia el senyor Lluhi, la Comissió mixta no és l'organisme responsable, sinó que és el Govern qui ha de respondre de la seva actuació. I la lentitud ja de per si mateixa constitueix un càrrec greu en tots els casos. En les campanyes militars, o en les gestions diplomàtiques, el perdre els moments favorables, el deixar transcórrer el temps, l'anar abandonant les posicions en les quals hom es pot fer fort per aconseguir una cosa determinada, és un dels càrrecs més greus que pot formular-se contra aquell que porta la direcció. Evidentment, vosaltres, durant tot aquest temps passat, heu estat en una situació excepcional favorable. Teníeu la majoria de gairebé tots els organismes de la nostra terra. Teníeu a les Corts Constituents, no solament una representació nombrosa de més de quaranta Diputats, sinó que, a més, aquesta representació i els vots d'aquesta representació eren absolutament necessaris i tenien un pes específic extraordinari en tota la mecànica de la política espanyola. I jo us dic : vosaltres teníeu el deure patriòtic, ineludible, d'utilitzar aquesta força que us havia donat Catalunya, no per utilitzar-la en bé del vostre Partit, sinó per defensar els seus interessos, per aconseguir totes aquelles coses que era necessari consolidar perquè l'Estatut tingués

eficàcia. De manera, que el segon càrrec és la lentitud, abandonament de posicions preses, no utilització de tots aquells recursos i de totes aquelles posicions favorables que Catalunya havia donat perquè amb elles, utilitzant-les, defenséssiu els seus drets i els seus interessos.

Tercer càrrec, i amb això ja vaig més concretament a l'actuació que ha tingut la Comissió mixta del Traspàs de Serveis. El senyor Lluhi feia referència l'altre dia a una qüestió de tàctica en la qual jo crec que tenia raó. Deia : La Comissió mixta de Traspàs de Serveis havia d'ésser, necessàriament, una Comissió homogènia, i era de desitjar que aquesta Comissió homogènia hagués estat formada per funcionaris, com ho eren els representants del Govern central, del Govern de Madrid ; hi havia el Subsecretari de Governació...

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret : N'hi havia dos, només.

El Sr. VENTOSA I CALVELL : Però cap no tenia la consideració i la categoria d'un Conseller d'un Govern de Catalunya, que, naturalment, per la seva situació formava part d'aquell suprem organisme de tota la nostra administració, que era el què havia d'assumir la responsabilitat de resoldre. No hi havia cap Ministre de part del Govern central i, naturalment, això feia que totes les deliberacions de la Comissió anessin íntegrament, sense perjudici, sense cap qüestió prèvia, a la resolució del Govern que podia resoldre, i de la Comissió mixta en formava part el Conseller de Justícia i Dret, amb l'aggravant, a més, que per la seva situació especial impedia que els altres funcionaris poguessin sobreposar-se a les seves opinions en les discussions de la Comissió mixta, que, pel que es veu de les actes redactades, no han acreditat els nostres representants en la Comissió mixta d'hàbils representants en bé de Catalunya. Però, deixant de banda la qüestió de la composició de la Comissió mixta, la medulla, l'essència del problema era, com s'havia de procedir per entaular aquestes negociacions. Nosaltres teníem un Estatut en el que se'ns reconeixia, teòricament i sobre el paper, un conjunt de facultats. Jo crec que tota persona que tingui la més lleugera noció del que són les coses públiques, no podia desconèixer que hi havia dues qüestions fonamentals, que havien d'ésser els obstacles amb els quals topéssim per obtenir el reconeixement de l'efectivitat d'allò que estava consagrat en l'Estatut. Aquests dos obstacles eren : la burocràcia i els recursos econòmics.

Naturalment, tots els organismes constituïts havien de resistir-se, havien d'oposar-se, a què es fes un traspàs de serveis que podia lesionar llurs interessos. Ja és una cosa sabuda que a Espanya generalment s'ha sacrificat la funció a l'òrgan que l'executava, i moltes vegades s'han subordinat àdhuc les conveniències de l'organització dels serveis als interessos dels funcionaris que havien de desempenyar-los. I aquests funcionaris, que han tingut sempre una força enorme, àdhuc per sobreposar-se a l'Estat, l'havien de tenir segurament i necessàriament per oposar-se a una efectivitat en el traspàs dels serveis, que a ells en la major part dels casos no havia d'ésser-los grata.

I el segon punt era el dels recursos econòmics. L'art. 16 de l'Estatut — jo no vull discutir aquí la paternitat d'aquest article, el seu major o menor

encert; jo em faig perfecte càrrec que en el moment de discutir-se l'Estatut la representació parlamentària catalana no va fer el que va voler, sinó el que va poder — topà amb resistències, oposicions i, naturalment, arribà a una fórmula que certament no és precisa i no crec que aquesta manca de precisió ningú no la discuteixi. És una fórmula, per tant, que necessitava en el moment d'actuar-se ésser precisada amb una fixació d'un criteri.

Doncs bé, a mi em sembla elemental, senyor Coromines, que en la Comissió mixta de Traspàs de Serveis els representants de Catalunya, en començar a negociar, plantejessin el problema dient: «Bé, nosaltres tenim aquí tot un conjunt de facultats que se'ns atribueixen; ¿com anem a procedir ara a llur traspàs? Quin ordre seguirem? Com ho farem? Què passarà amb tot aquest conjunt de coses?» I abans que tot, que diguessin: «Bé, ¿com es valoraran els serveis que se'ns traspassen?» Perquè a mi em sembla evident, senyor Coromines, una cosa de tan elemental bon sentit, que jo no comprenc com la Comissió mixta de Traspàs de Serveis i el Govern de Catalunya hagin pogut oblidar-ho, que en cap cas el Govern de Catalunya havia d'acceptar el traspàs d'un servei sense saber què es traspassava amb la dotació, amb els recursos per sostenir-lo. Perquè, sinó, equivalia a acceptar el traspàs d'un negoci prenent-ne les càrregues i sense saber amb quins ingressos s'haurien d'atendre les despeses que es fessin. I així ens hem trobat — l'any passat era molt explicable — amb un pressupost en el qual nosaltres no podíem dir al poble de Catalunya amb quins recursos comptàvem, i ara dintre d'un mes s'haurà de presentar un pressupost, i, després de més d'un any d'autonomia, el Govern de Catalunya haurà de tornar a dir al poble de Catalunya: «Doncs bé, senyors; aquesta és l'hora en què després d'un any encara jo no tinc la més remota idea de com s'han de valorar aquests serveis que se'ns han traspassat, i amb quins recursos compto per atendre les necessitats que se'ns han posat damunt nostre i que nosaltres hem d'atendre.»

Doncs en aquestes condicions, senyor Coromines, jo us dic que tot el que feu vosaltres és una pura ficció. Que és una ficció parlar de cooperació; que és una ficció parlar de remeiar l'atur forçós; que és una ficció parlar de què fareu tal o tal cosa en l'ordre social o cultural, perquè no fareu res, ni fareu res, perquè per fer alguna cosa és necessari comptar amb recursos econòmics per a sostenir-ho, i nosaltres no els tenim, i s'han rigut de nosaltres, senyor Coromines, traspasant-nos petites coses, donant-nos un instrument perquè féssim veure que governem, quan no tenim cap efectivitat ni cap realitat de govern. I aquesta és la trista realitat, senyor Coromines. I nosaltres ens trobem, per exemple, amb la trista situació a què feia una referència fa un moment el senyor Vidal i Guardiola, de què en matèria d'obres públiques nosaltres veiem com en la resta d'Espanya s'han gastat centenars de milions de pessetes i com a Catalunya, ni l'Estat central ni el Govern de la Generalitat han pogut realitzar les obres públiques més indispensables. Nosaltres veiem com en matèria de sanitat l'Estat central ha augmentat en el seu Pressupost les atencions en quantitat enorme; i nosaltres veiem com s'han traspassat els serveis de sanitat i no se'ns ha traspassat dotació de cap mena ni sabem a

aquestes hores com les podrem obtenir. I davant d'aquestes realitats, jo pregunto: ¿Com podem parlar nosaltres de serveis de civilització, ni de què farem tal o qual cosa a Catalunya, si no sabem amb què hem de comptar? I aquí està la enorme responsabilitat de tots vosaltres; la enorme responsabilitat que representa el fet que, després de tot un any, haveu acceptat aquestes petites coses, aquests petits retalls del traspàs de serveis, que haveu acceptat una autonomia amb una gran pompa de formes honorífiques i d'aspectes de facultats i amb una pobresa immensa de contingut en l'exercici d'aquestes facultats, ja que ens trobem privats dels mitjans econòmics necessaris per desempenyar-les amb la deguda eficàcia. I així veiem, i aquest és el quart càrrec que he de formular, que els resultats de tota aquesta actuació, a part d'aquests resultats negatius d'una manca absoluta d'eficàcia i de contingut en el traspàs de serveis, hi ha que en aquells mateixos serveis que s'han traspassat, hi ha hagut també una actuació que jo crec, senyors Diputats, que es pot qualificar de lamentable.

El senyor Conseller Primer l'altre dia ens donava un càrrec dient que el Parlament no ha assistit al Govern parlant d'aquests problemes i dedicant la seva atenció a aquests problemes. Poques vegades haurem sentit en una Cambra un càrrec més injust. Segurament el senyor Coromines recordarà que, a part d'altres Diputats, modestament, el que té l'honor d'adreçar-vos la paraula ha parlat d'aquesta qüestió dels traspàs de serveis, a la qual sempre ha donat una importància extraordinària. En el primer discurs que vàrem pronunciar en la Cambra, amb ocasió de la presentació del Govern, després amb motiu del traspàs de serveis relatiu a l'aeroport de Barcelona, amb motiu del traspàs de serveis del Notariat, amb motiu de la valorització dels serveis, i precisament en una d'aquestes darreres ocasions, el senyor Pi i Suñer, aleshores Conseller Primer, de primer privadament i després públicament, ens va demanar que no insistíssim en plantejar una interpellació perquè creia que podia ésser perjudicial per l'èxit de les negociacions que es plantejaven. I jo he procurat sempre complir fidelment els deures del patriotisme i no constituir un entrebanc per al Govern; i per això no vàrem voler insistir més. I jo puc dir encara al Govern que en una ocasió en què es va parlar de la valorització dels serveis traspassats, jo demanava al senyor Coromines que ens expressés el criteri del Govern respecte a la interpretació de l'art. 16 de l'Estatut, i jo he de declarar que després de la segona contestació no vaig voler insistir en rectificar per tèmper que les declaracions que sortien del banc del Govern poguessin perjudicar l'èxit de les negociacions que es portaven. En aquestes condicions, jo crec que no se'ns pot fer un retret d'un silenci que se'ns havia demanat.

El silenci aleshores era patriòtic i avui crec que allò patriòtic és que nosaltres parlem per dir-vos que està bé que nosaltres assumim la responsabilitat quan ens pertoqui, però si vosaltres haveu recabat íntegrament per a vosaltres el tractar el problema i ho heu fet malament, a juí nostre i d'una gran part del poble de Catalunya, nosaltres no en volem cap part, d'aquesta responsabilitat. I si el dia de demà es produeix una decepció en el nostre poble o bé un desencís i la nostra autonomia no arribés a donar el resultat que

es desitja, nosaltres volem que consti ben clarament que ha estat amb la nostra protesta, malgrat les nostres advertències i per culpa i responsabilitat exclusiva dels que han governat a Catalunya.

I encara hi ha un altre punt, que es lliga amb el que jo deia al començament del meu discurs: Fracàs en el traspàs de serveis. Crec que aquest fracàs és tan universalment reconegut, que ningú no el discuteix; i no crec, senyor Coromines, que ni el mateix Govern s'atrevisi a afirmar que ha estat encertat, que hi ha hagut un èxit en el traspàs de serveis i en l'actuació de l'autonomia de Catalunya. Però, naturalment, si això hagués estat a causa de forces majors que s'haguessin oposat o imposat, tindrien una excusa, perquè podrien dir que havien fet el que havien pogut i no el que volien fer; i en aquestes condicions no s'us podria fer cap càrrec. Però és que no ha estat així, perquè una matèria, per exemple, a la qual el senyor Lluhí feia referència, en la qüestió de legislació social, s'ha dit que haveu acceptat el recurs davant del Ministeri de Treball; i jo li recordo al senyor Coromines que en el traspàs de serveis del notariat, de les resolucions que es prenguin en la Conselleria de Justícia i Dret hi ha també un recurs davant del Ministeri de Justícia de Madrid.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Al revés.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: És dir, que el que resolgui Madrid va amb alçada davant de la V. S.?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No; recorrent davant del Ministeri.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: De manera que el Ministeri de Justícia de Madrid ve a ésser un organisme superior jeràrquic que resol respecte de les qüestions plantejades. I quan es va discutir això — i consti que no vull reproduir discussions passades — recordin que segons l'article 15 del nostre Estatut, quan es produeix un conflicte entre el Govern de la Generalitat i el Govern de Madrid contra els organismes d'un o altre Govern, no és el Govern de Madrid el que resol com a superior jeràrquic, com ho faria amb una Diputació provincial, sinó que la qüestió es porta davant del Tribunal de Garanties Constitucionals, perquè aquest Tribunal de Garanties adopti les resolucions pertinents. I jo us faig un càrrec per no haver mantingut aquest principi que és un dret fonamental, una jurisdicció fonamental de Catalunya. I, naturalment, «com s'havia de mantenir aquest principi?», ens dirà el senyor Coromines. Si els restants s'oposaven, nosaltres haviem de trencar? Evidentment, senyor Coromines, que haviem de trencar. Evidentment que no es pot transigir sobre aquestes matèries, sinó que s'ha de sotmetre la qüestió a l'arbitratge que està previst en la disposició transitòria de l'Estatut, a l'arbitratge del President de les Corts de la República.

Però com s'havia d'anar a aquest arbitratge? És que s'havia d'anar a l'arbitratge perquè no ens entenguéssim en un petit detall del traspàs de pesos i mesures o en relació a l'Aeroport de Barcelona? No; això hauria estat insensat de fer-ho.

Però això està lligat amb els procediments que el Govern havia d'imposar a la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis i s'havia de plantejar en el primer moment, íntegrament i totalment, el problema del pla a seguir en quan al traspàs de serveis i criteri que havia de presidir la valorització dels serveis traspassats, amb la simultaneïtat del traspàs de serveis i dotacions inherents a aquests serveis.

Aquest és el problema fonamental i bàsic del traspàs de serveis; i això és el que s'havia de plantejar des del primer moment a la Comissió Mixta. I si amb això no s'hagués entès, aleshores s'havia d'anar a l'arbitrage i no pas sotmetre's i, naturalment, llavors aquest arbitratge es plantejava en condicions molt favorables.

Jo no vull saber si el senyor Besteiro era o no favorable al reconeixement del nostre Dret. El tinc per un home molt just, però no és per a mi la qüestió d'ordre personal la més interessant i, per tant, la de si el senyor Besteiro pot oferir o no més garanties que un altre President de les futures Corts.

El que hi ha és que en plantejar el problema de si hi havia desacord, sotmetre'l a l'arbitratge, el fer-ho en un moment en què era recent l'aprovació de l'Estatut i quan hi havia els mateixos homes que l'havien dictat tenia uns avantatges indiscutibles. Però es deixa passar el temps, i la situació de Catalunya és menys favorable a tota discussió i a tot arbitratge, i això és per a vosaltres una gran responsabilitat.

Per tant, senyors Diputats, jo he d'acabar dient que nosaltres ens apartem de tota responsabilitat, que nosaltres considerem que en l'actuació tinguda en el traspàs de serveis s'han perjudicat greument els drets i els interessos de Catalunya, i en dir això no adreço cap atac al patriotisme ni a la bona intenció de ningú, ja que estic convençut que aquesta bona intenció i aquest patriotisme hi ha estat; però una cosa és patriotisme i una altra encert, i el que sí crec és que no hi ha hagut encert, que no s'han defensat els drets de la nostra terra i la nostra autonomia no ha obtingut el contingut que tenia dret a esperar per les mateixes disposicions que varen ésser votades per les Corts. (*Molt bé, molt bé! en els escons de Lliga Catalana.*)

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: De mano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Senyors Diputats: En intervenir en aquest debat, he de justificar el caràcter de la meua intervenció.

Hi ha una interpellació començada pel nostre company senyor Lluhí i Vallescà adreçada principalment al Govern, i el Govern és el que havia de respondre a les crítiques d'aquest primer aspecte de la interpellació, però és indubtable que tota la crítica es referia no solament a l'actual Govern, sinó també al Govern que l'ha precedit, i és evident que un Govern és sempre responsable en el moment en què parla, no solament de la seva política, sinó també d'aquella política que ha pretès continuar. I en quant la política de l'anterior Govern era continuada per la del Govern actual

i una i altra mereixen censure, havia de respondre d'aquestes censure el senyor Conseller Primer.

Però, a més d'això, hi ha un aspecte que podriem dir-ne històric de les coses que han passat i en aquest aspecte històric, tots els que hem estat testimonis, i tots els que hi hem intervingut, tenim perfecte dret a defensar l'actuació personal que puguem haver tingut en aquestes coses.

Per això dic, que el primer caràcter amb què jo intervindrè serà per haver format part d'un Govern anterior i que en quant no podia recollir-ho el Conseller Primer del Govern actual, ha de recollir-ho qualsevol dels membres d'aquell Govern que, històricament, són responsables de la seva actuació.

Hauré també de parlar per les al·lusions de caràcter personal que m'han fet tots els que m'han precedit en l'ús de la paraula. Jo crec que qualsevol que sigui la situació d'un Conseller al Govern no es pot sotstraure del tot a les censure de caràcter personal i crec que li ha d'ésser permès d'usar el dret de respondre i de defensar-se. I a aquest aspecte de les al·lusions personals fetes hauré de referir-m'hi també.

Jo he format part de la Comissió mixta del Traspàs de Serveis i he tingut en ella l'alt honor d'haver estat nomenat pel Govern Vice-president d'aquella Comissió, i l'alt honor, no menys agradable, d'haver merescut dels meus companys el que jo els presidís en les nostres reunions particulars, presidència que no m'ha donat el Govern però que m'han donat els meus companys de Comissió, de manera, que moltes vegades quan parlaré de la meua defensa personal, no serà personalment que jo em cubriré, sinó que hauré de cobrir els companys meus de Comissió en quant els cregui compresos en les censure de les quals jo els pugui defensar per la representació que en alguns moments m'han donat. I com que és impossible en cada cas discernir amb quin caràcter he de fer resposta, em permetré agrupar tots aquests elements en una intervenció única i demanaré llicència als senyors Diputats perquè em perdonin si alguna vegada, parlant en nom personal, parlo de fet en nom del Govern anterior.

Tractaré d'això en una intervenció única per tal de discernir en cada cas la resposta a allò que se m'ha dit.

Es evidentment desavantatjosa la situació del que es veu obligat a contestar a les al·lusions que s'han fet aquí. Es desavantajós en el sentit de la posició enfront del temps transcorregut, i és favorable a aquell que censura, a aquell que critica, a aquell que ataca perquè aquest té en favor seu totes les dificultats inherents al temps i totes les coses que han contrariat l'obra. Totes les contrarietats van a favor de l'oposició, perquè són un element del que pot prendre'n peu l'oposició en tant que l'home que defensa l'obra realitzada ha de defensar-la amb totes les imperfeccions, amb totes les dificultats, semblant de vegades en determinats aspectes un fracàs personal, quan no hi ha tal fracàs personal, sinó simplement una contrarietat que la realitat indefectiblement ha produït.

Començaré, doncs, per fixar com s'ha puntua-

litzat, com s'ha vingut a definir la política de la Comissió mixta i la política del Govern en referència a aquesta Comissió mixta.

I d'això sol ja en naixerà un canvi de posició en la discussió, perquè moltes de les censure que aquí s'han fet, molts dels defectes que s'han trobat en els treballs de la Comissió mixta i del Govern, provenen de no haver-se puntualitzat bé com s'havia fet aquesta política, com s'havia arribat a la seva concreció.

Per a la història d'aquesta política, hem de dividir en tres parts el període de temps que ha transcorregut des del 15 de setembre de l'any passat fins ara.

El 15 de setembre quedava aprovat l'Estatut de Catalunya i sortia a la *Gaceta*, crec que era el dia 21 de setembre, i estaven totes les coses disposades per a la seva actuació i realització.

Hi ha un primer període que va des del 15 de setembre al 26 de gener, i ho marcaré perquè cal fer una distinció entre aquests dos períodes. Fins el 26 de gener no va començar la segona etapa de la Comissió mixta, en la qual etapa va tractar de resoldre problemes de caràcter general, un d'ells tan difícil com el que es va començar aquell dia, que és el que vam anomenar Estatut de Funcionaris. Doncs en aquest primer període va succeir que, havent fixat la Llei un període de dos mesos per a la constitució de la Comissió mixta, varen passar amplament aquests dos mesos i es va començar per interpretar d'una manera generosa aquesta data.

Hi havia aleshores una prevenció que flotava en l'atmosfera pública. Va ésser objecte aquesta prevenció de censure en els diaris, d'apreciacions que eren contràries al Govern, que venien per part de l'oposició, a conseqüència d'aquesta atmosfera que pesava sobre la vida pública. I era que es deia: «El Govern de la República no vol posar l'instrument de l'Estatut, que és la Comissió mixta, en mans d'un Govern que no té la ratificació encara del sufragi universal i espera que vinguin unes eleccions per entregar aleshores al poder que definitivament a Catalunya es constitueixi aquest instrument de la Comissió mixta.»

I ja en aquesta atmosfera de recel i de reserva es va anar a la creació de la Comissió mixta. Però, com s'hi va anar? Aquest és un moment i aquest és un punt de vista molt interessant per la història de l'adaptació dels serveis. El Govern de la República va creure que ell havia de dictar, de primer antuvi, totes les normes que hauria de seguir la Comissió mixta per al traspàs dels serveis. Va opinar que totes les normes havien de sortir dels Ministeris, dels centres burocràtics, i que, senzillament, pura i simplement la Comissió mixta havia de fer un treball de caràcter material, que era aplicar aquelles normes a cada un dels serveis que es tractava de traspasar. I fou encomanat a tots el Ministeris que fessin unes normes en aquest sentit. I aquelles normes, conegudes gairebé per una indiscreció — perquè aquelles normes no eren públiques no van notificar-se directament a la Generalitat, almenys que jo sàpiga —, comprenien unes memòries per part de cada un dels Ministeris, les normes de les quals eren un veritable desastre, eren un retro-

cés — gairebé podríem dir una negació de l'Estatut —. El Govern d'aleshores, legítimament alarmat, va enviar uns funcionaris a Madrid i aquests funcionaris, amb el sosteniment d'alguns dels Ministres que eren catalans, varen obtenir que es retrocedís en aquell camí. S'havien reunit tots els funcionaris una nit, fins a les dues o les tres de la matinada, per acabar un conjunt de normes extravagants, que eren la negació burocràtica de l'Estatut de Catalunya. Contra d'allò, es va llevar el Govern d'aleshores i va obtenir que s'anés més aviat pel camí que marcaven els articles de transició, d'adaptació que hi havia en el primitiu Estatut i que aquells fossin la base de la creació de la Comissió mixta.

La Comissió mixta, efectivament, fou creada en gran part, donant-li aquelles normes que es fixaven en els primers projectes d'Estatut i fins en el darrer dictamen de la Comissió de l'Estatut, abans de prescindir-ne, de tallar, per abreuçar la discussió i anar a un resultat més pròxim. Però no és tot aquí, no es limitava a això.

Aleshores aquell Govern no es va limitar a traduir en unes normes de Comissió Mixta les regles que ja s'havien fixat prèviament en l'Estatut, sinó que n'hi va afegir d'altres, i en aquesta afegidura hi ha una gran part de la política de la Comissió Mixta d'adaptació de serveis. En primer terme se li va dir aleshores en aquestes normes a la Comissió, no solament, com deia el Projecte d'Estatut i el dictamen de la Comissió, que havia de reconèixer als funcionaris de l'Estat que quedessin a Catalunya els drets que tenien abans, sinó que ja es va puntualitzar més i es va parlar dels drets passius i de com haurien de quedar; en això ja es posava un límit a l'actuació lliure d'aquesta Comissió per a l'adaptació dels serveis. Després es va disposar — cosa que tampoc no era en les normes del primer dictamen — que l'adaptació tingués caràcter progressiu; és a dir, que no fos per grans blocs, sinó que fos per un servei darrera de l'altre i dintre de cada servei gradualment, per escales; de tal manera, que es deia que aquests acords graduals de caràcter transitori, havien d'ésser objecte, per part de la Comissió Mixta, de reclamació de normes noves al Govern per veure com s'havia de seguir en aquest període de transició. I per de prompte ja se li deia: «Mentre no resti aprovat tot el traspàs de serveis subsistiran les mateixes autoritats i els mateixos organismes que hagi tingut fins ara la República en aquell país». Que és com dir-li que mentre no hagin estat absorvides del tot les seves funcions, hauran de restar subsistents uns organismes que representaven la continuació a Catalunya del Govern centralista que havia regit fins aleshores.

(*Entra a la Cambra el senyor Conseller de Treball i Obres Públiques.*)

Però no era sols això. En fixar aquest caràcter progressiu se li deia també que «havia d'ésser progressiva la transmissió dels recursos». Mentre que en el primer Estatut de Catalunya havíem proposat nosaltres que des del començament de l'any s'obris un compte d'ingressos i despeses a favor i en contra de Catalunya, i que encara que en realitat es continués amb la forma de tramitació d'abans, ja des del 1.º de gener fossin a compte de la Generalitat totes les despeses i a favor de la Generalitat tots els ingressos, si bé hauria de venir una liquidació després. En

comptes d'aquest sistema que estava proposat en el primer Estatut, se'ns imposa, en aquestes normes aprovades pel Govern abans de la constitució de la Comissió Mixta, que «la cessió dels recursos havia d'ésser funció de la transmissió de serveis i que solament quan aquests serveis estiguessin trasmesos és quan podia venir la cessió dels recursos», perquè aquests recursos, en la seva cessió, eren una funció d'aquella cosa prèvia que havia d'ésser el traspàs de serveis i l'adaptació per part de Catalunya del servei traspasat.

Va introduir-se un nou element de pertorbació en l'obra de la Comissió Mixta, dintre d'aquestes normes, i és que així com l'Estatut en totes les parts on parla de la Comissió Mixta unes vegades li encomana la feina d'adaptació i altres vegades un feina de càlcul, és a dir, d'informar amb un càlcul perquè resolgui el Consell de Ministres, aquí s'introdueix un nou element, la Junta de Seguretat, i se li diu: Quant a les coses d'ordre públic, aquella Junta de Seguretat que només havia estat creada en l'Estatut per a la coordinació de serveis, ara haurà d'ésser la que farà el traspàs tècnic de tots els serveis i la Comissió Mixta no intervindrà mai que no li ho encomani aquesta Junta de Seguretat, i no farà més que valorar les coses que la Junta de Seguretat ja hagi traspasat.

Per últim introdueix un procediment absolutament pertorbador en quant canvia la naturalesa essencial de la Comissió Mixta. Fins aleshores, en l'Estatut, a tot arreu, la Comissió Mixta, fora d'aquestes funcions d'informació, de càlcul, que ha d'aprovar el Govern en tot el restant és una Comissió arbitral. Pren els temes i els resol i la seva resolució no pot ésser reconeguda ni pel Govern de la República ni pel Govern de la Generalitat. Solament en el cas en què aquesta Comissió no arribi a un acord votat pels dos terços dels elements que la componen, solament en aquest cas és quan s'ha de recórrer al arbitratge del President de les Corts de la República. Per a tots els altres casos el principi general era que una vegada pres un acord per la Comissió Mixta es comunicava solament al Govern i a la Generalitat per a la seva aplicació, de manera que ni el Govern ni la Generalitat tenien d'aprovar-ho; i tant és així, que en la part en què aquest principi es va conservar, així va practicar-se, i mentre la Comissió Mixta va poder procedir fent només aquelles coses que realment podia fer i que se li van conservar les seves resolucions, ni tan sols varen passar pel Consell de Ministres, ni varen merèixer l'aprovació del Consell de Ministres, ni tan sols del President d'aquell Consell; i es comunicaren al President, primer per a la seva aplicació, i, sobretot, perquè donés l'ordre de publicació a la *Gaceta*, de la mateixa manera que es comunicaren al Govern de la Generalitat perquè donés l'ordre de publicació en el *Butlletí Oficial*.

Però en aquestes normes primeres, s'introdueix una pertorbació en aquestes funcions essencialíssimes de la Comissió mixta, i se li diu: tu, a més a més d'aquest treball d'adaptació, que llavors ja resta definit, concretat, esmiculat, reduït, a més a més d'això, tu podràs fer al Govern propostes d'acord, i llavors amb això se sustenten aquells conceptes de tota aprovació per la Generalitat, i solament es sotmeten a l'aprovació del Govern de la República. És a dir, que llavors la Comissió mixta es converteix

en un instrument de proposició d'acords, i l'acord qui el pren ja no és la Comissió mixta, sinó que el pren el Govern sense cap intervenció de la Generalitat de Catalunya. De manera que això tot està en el Decret de creació de la Comissió mixta de 20 de novembre del 1932, i això és el que li marca un camí, un procediment estret, un ordre de treball, que l'impideix d'anar des del primer moment a parlar ni de contribució territorial, ni de contribució de cap mena, perquè com que la cosa ha d'ésser en funció dels serveis traspassats fins que hi hagi prou serveis traspassats per a engolir tota la contribució, no cal parlar de valoració de serveis ni de cessió de contribucions.

I continuo la història d'aquest primer període. Es constitueix la Comissió mixta i comença d'actuar. I és impossible a aquesta Comissió mixta prendre des d'aquest moment aquella política de les grans transmissions en bloc. Li han marcat un camí, li han senyalat una ruta, li han fixat unes voreres de les quals no es pot separar i comença ja a treballar, com li han permès, com li han senyalat que treballi, per una decisió que és superior al seu criteri i al criteri dels membres que la constitueixen. Comença a fer algunes adaptacions, i en aquestes adaptacions es guia per un estímul públic, per un moviment de tota la nostra Catalunya.

Una de les coses que apremiaven més, era la possibilitat que d'allí poc temps, perquè llavors ho estimàvem així, es produïssin eleccions per la renovació dels Ajuntaments el dia 14 d'abril del 1933, i davant l'imminència d'aquestes eleccions li fou suggerida a la Comissió mixta la necessitat de començar pel traspàs de tot el referent al règim municipal i provincial, i per això comença amb el traspàs de tot el que es refereix als Municipis i a la província, el règim d'hisendes locals, el règim d'hisendes municipals i provincials, i amb pocs dies resol totes aquestes dificultats, i en el moment que les ha resoltes ve la primera dificultat per a parlar de valoració de serveis. Com hem de valorar aquests serveis? Ja estan traspassades a Catalunya totes les funcions que té la Direcció d'Administració local del ministeri de Governació de Madrid, ja li han estat traspassades, i anem a veure en el Govern civil què val això que ens han traspassat i no hi ha manera de saber-ho. Nosaltres no podem destruir aquest Govern civil perquè, com que hi ha altres funcions que aquest Govern civil realitza i les normes de la Comissió mixta ens impideixen a nosaltres fer desaparèixer una autoritat i una jurisdicció mentre les coses que la comprenen no estan en totalitat traspassades, ens veiem en la necessitat de respectar aquest Govern civil. Però anem a veure quins funcionaris hi ha en aquest Govern civil per a realitzar aquestes funcions que ja hem traspassat, i resulta que en tots els Govern civils els funcionaris ho fan tot. Hi ha un home que ordinàriament està en el Registre de Societats, un altre home que ordinàriament es relaciona amb les coses de Sanitat, hi ha una taula on despatxen coses relacionades amb les Obres Públiques, però tots aquests homes, el dia que hi ha eleccions, fan eleccions i el dia que alguna d'aquestes funcions adquireix un caràcter predominant, tots fan aquella funció i no hi ha manera, ni per comunicació, ni per cap mena d'investigació que estigui a la nostra mà de poder discernir quins són els funcionaris que en

el Govern civil fan les funcions de l'Administració local, per separar-los des d'aquell moment, valorar el cost d'aquell servei i fer-nos-el atribuir. Jo no sé si això es veu prou clar en les actes de la Comissió. No recordo, però que aquesta és la realitat, que aquesta és la cosa que va succeir, això sí que ho certifico. Havíem fet doncs les primeres adaptacions, ens havíem mogut per un estímul de caràcter públic, havíem ja realitzat algun traspàs i de seguida es planteja no solament aquest problema de la valoració, sinó el problema dels funcionaris... i aquí va ésser que es va presentar una de les coses més difícils de resoldre que se'ns han plantejat en tota la història de la adaptació de serveis. Vàrem començar el 26 de gener a estudiar una cosa que en vàrem dir l'estatut del funcionari. Perquè en voler absorbir aquests funcionaris del Govern civil, ens trobàvem amb les regles que ja ens fixava el Decret de creació de la Comissió mixta, marcant els drets que se'ls havia de reconèixer, com aquells podien quedar-se al servei voluntàriament i, per tant, si no s'hi volien quedar, no s'hi quedaven, plantejant així una sèrie de problemes que ens varen obligar a estudiar un estatut dels funcionaris que treballaven en aquell servei. I aquí comença un segon període de la història dels treballs de la Comissió mixta, que jo situaré entre el dia 26 de gener i el dia 2 de juny.

Durant aquest segon període de la vida de la Comissió mixta, s'observa la major activitat, s'arriba a la major intensitat i fecunditat de treball que es registra en tota la vida de la Comissió mixta. En aquest període s'ha atacat no solament aquest problema general de l'estatut del funcionari, que després successivament s'anirà aplicant sense haver-se d'esmenar ni una malla, a tots els traspassos de serveis que vindran després, de manera que fins ara no hem tingut cap dificultat per l'aplicació d'aquestes normes que hi ha en l'estatut dels funcionaris. És més, en la junta de seguretat, on per tractar-se de personal especialíssim tal vegada hauria estat necessari fer algunes excepcions a aquell estatut tal com avui hem estudiat el traspàs d'aquests serveis, també ha estat necessari, suficient, que s'apliqués als funcionaris dels cossos de vigilància i d'ordre públic, aquell estatut de funcionaris que havíem fet amb caràcter general en el primer moment. Però, aleshores també anant a resoldre aquests principis generals que havien d'ésser aplicats en tots els casos, s'aprova el traspàs de la contribució territorial en la forma que després exposaré i que ara no puntualitzo per a portar una mica d'ordre en l'exposició de les coses que tinc que dir. És fa, doncs, que l'estatut de funcionaris i el traspàs de la contribució territorial, i s'assaja un traspàs de serveis que no era excessivament important, per veure si anaven bé totes aquelles normes que havíem fixat al fer l'acord relatiu als funcionaris i a la contribució territorial: em refereixo al de pesos i mesures. El senyor Vidal i Guardiola creu que quan es parla d'això se'n pot parlar amb certa ironia, perquè el cas realment no té massa importància; però si diverses vegades, es renova l'acord respecte d'aquest servei, és perquè és l'únic servei que s'ha tractat de traspassar amb el primitiu mètode, perquè nosaltres creïem que podíem anar encara, passant per damunt del decret

de creació de la Comissió mixta, a l'aplicació immediata de cada servei que s'anés traspassant. I aquí ja ens vàrem trobar amb una certa dificultat. Al traspassar aquest servei ens vàrem trobar amb una cosa que s'anomena, no sé com dir-ho amb un mot més català, les *jefatures* provincials d'indústria. Perquè no solament es traspassa el servei de pesos i mesures, sinó que és la totalitat d'aquest servei, que comprenia trenta-cinc o quaranta enginyers aplicats al servei de Catalunya; i al anar a valorar, el que ens havia de costar aquest servei, que va resultar ésser unes 600,000 pessetes anuals, ens vàrem trobar amb tota una sèrie de problemes de caràcter general, que ens aconsellaren que abans d'anar a la valoració de cada servei, primer tractéssim de produir unes normes generals, perquè, si no, en cada servei tindríem la mateixa qüestió. Les coses anaren amb una agudesesa, amb una oposició, amb una dificultat tan intensa, que jo recordo que tota una tarda es va discutir sobre si s'havien de rebaixar unes mil pessetes. Per què? Perquè hi havia uns enginyers que tenint un sou independent de la plaça que ocupaven, i derivant només de la seva vida administrativa, havent-hi dues vacants d'aquestes places d'enginyers, podien ésser cobertes o per enginyers de la categoria superior, o amb enginyers joves de la categoria inferior, i d'ésser cobertes les vacants d'una manera o de l'altra, podia produir una diferència de mil pessetes.

Jo aniré dient, senyors Diputats, les coses tal com es produïren; si això mereix una censura, jo accepto la censura, si hi ha un elogi, és per a nosaltres l'elogi, però jo diré les coses tal com succeïren. Aleshores se'ns presentà el problema de la valoració de serveis, i aquesta és la batalla que nosaltres creiem que havia d'ésser resolta com a prèvia per a totes les adaptacions que havien de venir, i aleshores fou quan la Comissió mixta, que sempre en tot moment, contra alguna observació que ha fet el senyor Lluhi i que jo prego que no la repeteixi, perquè jo cobreixo aquesta afirmació amb la meua paraula d'honor, aquesta Comissió mixta que en tot moment havia posat en coneixement del Govern com es tractaven les coses a dintre de la Comissió, i que no s'atrevia a prendre una resolució que el Govern abans no la conegués...

El Sr. LLUHÍ: Senyor Coromines, jo no he dit el contrari.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Em va semblar entendre això.

El Sr. LLUHÍ: El que jo vaig dir és que la V. S. no parlava directament amb mi, sinó amb el senyor Macià. Que la Comissió ho fes, no té res que veure, car és un fet que mentre jo vaig ésser cap del Consell, la V. S. no em va parlar de la Comissió mixta, i, en canvi, vaig tenir l'honor de parlar-ne amb altres Vocals.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Encara que aquesta afirmació del senyor Lluhi m'aparti del camí que m'havia proposat com que després no penso tornar a insistir-hi, em permetré recordar-li que no és així, que el senyor Lluhi, el senyor Comes i no recordo si algun altre Conseller, estant reunits a casa del President, varen rebre la visita d'aquest que està parlant ara i d'al-

tres membres, em penso que tots els de la Comissió mixta, que varen donar compte de com marxaven els treballs de la Comissió.

El Sr. LLUHÍ: És veritat la primera part; però si la V. S. fa memòria recordarà que aquest era el dia en què per primera vegada venia la Comissió mixta a Barcelona i va fer la presentació oficial; però és que aleshores, si mal no recordo, jo no era Cap del Consell Executiu.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Jo no dic això. Jo em defenso del que ha dit la V. S. que jo m'hagi entès directament amb el senyor President; jo m'he entès amb els membres del Govern que m'hagin volgut escoltar, però no solament amb el President. I prego que em dispensin d'aquest entreacte, però és que jo pensava ja no tornar a insistir-hi més.

Tornem, doncs, al punt de la discussió. La Comissió mixta va creure que aquesta no era una cosa seva, que havia surgit en el si de la Comissió una diferència d'apreciació de l'art. 16 de l'Estatut. En l'art. 16 de l'Estatut, s'havia dit que seria abonat a Catalunya en primer terme, el cost de tots els serveis; després un X per cent com a compensació d'aquells serveis que no tenien consignació per a Catalunya o que no havien tingut per a Catalunya una consignació adequada. I aquí veurà el senyor Vidal i Guardiola, que trobava vaga aquesta frase de «la consignació adequada», com és que la Comissió havia d'utilitzar la frase, perquè així havia estat assenyalat per la mateixa lletra de l'Estatut. Hi havia uns membres de la Comissió mixta que opinaven que aquesta X s'havia de marcar amb motiu de cada servei, i n'hi havia d'altres que deien que aquesta X s'havia de marcar en haver calculat la totalitat dels serveis. I això era una cosa radicalment diferent, i implicava, no un acord de la Comissió mixta sinó la necessitat d'una interpretació per part del Govern de la República, una interpretació que fos acceptada en allò que mereixés ésser-ho pel Govern de la Generalitat de Catalunya.

La transcendència d'aquesta diferent interpretació, consistia en què si hi havia un servei que no havia estat pagat a Catalunya, gairebé ni en tot, ni en part, com el servei de Beneficència, si s'interpretava la X com un tant per cent damunt de l'import d'aquests serveis, la X no era res, perquè el tant per cent de zero és zero. I no hi havia manera de saber el que ens pertocava cobrar per Beneficència, només amb aquesta regla de què s'apliqués un tant per cent per damunt d'aquell servei, si aquell servei no havia tingut una consignació suficient o adequada per a Catalunya. I, per tant, nosaltres deïem que no era aquesta la solució, que no era aquest el sentit de l'Estatut; que l'Estatut volia dir que, sumat el cost de tots els serveis, en compensació d'aquells que tenien una consignació deficient o no adequada o no havien produït pagaments a Catalunya en la quantitat necessària, s'havia d'aplicar un tant per cent damunt de la totalitat, i això afegir-ho al cost dels serveis.

Aquesta diferència d'interpretació sobre la qual no insistiré perquè crec que no és el tema del nostre debat, és la que justifica que es possessin en contacte els dos Governos. No recordo quin dels

oradors que m'han precedit en l'ús de la paraula ha dit que en aquell moment, sense el Govern de Catalunya, el President va anar a Madrid a negociar. Jo dic que en aquell moment fou una representació plena del Govern de Catalunya la que va anar a negociar amb el Govern de la República, perquè no es tractava d'una interpretació pròpia de la Comissió mixta, sinó d'una obscuritat de l'Estatut, i aquella obscuritat mereixia una interpretació que solament la podien donar o bé les Corts de la República o els representants dels dos Governos, el de la República i el de la Generalitat. Vàrem anar a Madrid tots junts i s'acordà que el senyor Azaña convocaria la Comissió mixta i, que havent estat ell redactor d'aquesta fórmula — perquè d'aquesta fórmula no n'és ningú responsable més que el senyor Azaña que l'havia materialment redactada — ell explicaria el que vol dir això ja que per fer-ho només tenia necessitat de reproduir el discurs que en explicació d'aquesta fórmula havia pronunciat a les Corts de la República. I aleshores fou quan davant de tota la Comissió va dir que entenia que el tant per cent s'havia d'aplicar a la totalitat dels serveis, i que en cada servei no era just que se li vingués a traspasar a Catalunya l'import pur i simple del Pressupost, quan aquest Pressupost havia estat confeccionat, no per un any, sinó en una sèrie d'anys, amb una evident injustícia no reconeixent a Catalunya el dret que tenia a la participació general.

A conseqüència d'aquesta intervenció aleshores la Comissió es reuní el dia 2 de juny i aprovà aquestes normes de les quals ha donat compte aquí el senyor Vidal i Guardiola.

Anticiparé algun concepte que es desprèn d'aquests annexos, que no sé per quina raó no s'han portat aquí, però que jo prometo influir prop de la Comissió mixta perquè s'hi portin.

Posats a una definició en tres, quatre o cinc normes, com es féu en aquestes normes de valoració, els representants catalans vàrem dir que nosaltres volíem afirmar des d'aquell moment que les normes havien d'ésser més precises, però com que solament eren una regla, un principi, principi que requeria l'acord del Govern, perquè és cosa del Govern haver-les de donar i era cosa d'ell donar les normes a la Comissió Mixta, i no les hi havia donat i la Comissió Mixta no feia més que proposar, que nosaltres passàvem per aquella definició de caràcter general, però no podíem ocultar el nostre pensament, que exposàriem cada vegada que aquelles normes tinguessin una aplicació concreta, perquè no se'ns digués: «Vosaltres havíeu convingut i votat unes normes de caràcter general, i ara que ve l'hora d'aplicar-les, ara veniu amb unes conclusions diferents». Aleshores vàrem dir que per a nosaltres això vol dir tal cosa, i aquesta cosa és la que consta en l'anex A d'aquesta acta de la Comissió Mixta de Traspàs de Serveis. I allà vam dir: «Nosaltres hem fet un estudi dels serveis que es tracta de traspasar, i creiem que quant a Beneficència s'ha de donar a Catalunya el 5 per 100 de la totalitat del Pressupost d'Espanya; que quant a Obres públiques em penso recordar que era un 9 per 100 de la totalitat de la consignació d'Obres públiques d'Espanya; i així un per un s'anaven enumerant els Ministeris i es fixava aquella norma que

nosaltres creiem que era aplicable com a coeficient per a aquell cas determinat.

En els altres quatre mesos que seguiren després, que formen la tercera etapa de la vida de la Comissió Mixta, per la raó que després més avall tractaré de posar en clar, l'obra de la Comissió Mixta es ralenti. La feina no fou tan ràpida; vàrem poder aprofitar-nos d'aquells principis generals fets en la segona tongada, i els vàrem poder aplicar al traspàs dels serveis del Notariat, dels serveis del Treball i dels serveis de Justícia.

I heus ací la història de la política de la Comissió Mixta i de com aquesta política ha estat realitzada per l'esmentada Comissió.

No he dit tot això per excusar ni per substraure aquest segon Govern de la Generalitat de la responsabilitat que se li vulgui atribuir, que neixi dels seus actes i de la seva conducta. No he dit això per demostrar que aquell primer Govern, del qual formava part, primer com a membre Conseller el senyor Lluhi i després com a Conseller Delegat, tingués una responsabilitat més gran o més petita en la marxa i en la definició de la política de la Comissió Mixta. No ho he fet per punt de vista de les responsabilitats; ho he fet només que per fer-me ressò de la veritat i per dir que cada u ha d'aguantar aquelles responsabilitats que té, no les que jo li doni, sinó les que neixen dels fets. Al que jo crec que no hi ha dret és a deduir la responsabilitat de la definició a posteriori d'uns punts de vista d'orientacions polítiques de la Comissió que en el seu degut temps no varen ésser fetes als membres de la Comissió Mixta. Jo puc testimoniar, perquè alguna cosa deuria ésser la Comissió quan el Govern em va designar Vice-president, que en cap moment no vaig rebre instruccions del Govern presidit pel senyor Lluhi ni del Govern que el va precedir, respecte a aquesta política de començar pels grans blocs, d'atacar els grans temes deixant les coses secundàries per a després. Jo no dubto que és possible que el senyor Lluhi tingués aquesta concepció; tampoc no dubto que quant a la valorització respecte a algun dels Ministeris no haguéssim pogut ampliar el que representen els interessos d'aquests Ministeris en un sentit semblant al que ha exposat aquí; però espero de la lleialtat del senyor Lluhi que reconeixerà que no hi va haver mai una instrucció escrita en aquest sentit, que no hi va haver mai una reunió de la Comissió Mixta per a marcar-li aquesta política; aquest que ara fa ús de la paraula mai no ha rebut instruccions d'aquesta naturalesa i dic avui, sota la meua paraula d'honor, que en cap reunió de membres de la Comissió Mixta, cap dels seus membres no s'ha fet ressò que hi hagués aquestes instruccions. I si és així, jo dic que no hi ha dret, que no hi ha dret, repeteixo, a carregar responsabilitats ni a qualificar d'errades o de desorientacions en la conducta, sobre a la base de principis i d'orientacions que no es varen donar. I en el supòsit de què es donessin aquestes orientacions, que no es van donar, cada u tindrà la responsabilitat dels seus actes i cada u mereixerà la seva glòria. I jo dic que sota cap concepte vull sustreure'm a la responsabilitat en aquesta qüestió, perquè en contra del criteri dels que han parlat fins ara jo entenc que no poden néixer responsabilitats més grans que la satisfacció i la glòria pel profit que nosaltres, amb el nostre treball, hàgim proporcionat a Catalunya. De manera que no vull

sustreure'm a aquesta responsabilitat perquè sempre la consideraré aquesta com un dels més grans honors de la meua vida.'

I ara vaig a veure si marco la meua posició respecte a uns dels motius de censura que concretament va trobar el senyor Lluhi en l'obra de la Comissió mixta. Em refereixo a l'aplicació del Reglament. He de reconèixer que la posició del senyor Lluhi en aquest respecte és extremadament forta. El senyor Lluhi va sostenir en el Parlament de la República quan es va tractar, no ja del tema del Notariat ni del tema de Treball, sinó en general quan es va tractar de l'aplicació i de l'execució de les Lleis socials, un debat amb el senyor Sánchez Roman. I aquest debat el senyor Lluhi el va sostenir amb tant de lluïment, tenia tanta raó, que jo crec que el senyor Lluhi ha de considerar aquella actuació seva com una de les intervencions més satisfactòries de la seva vida parlamentària. Se les va haver amb un home de profunds coneixements, d'un gran sentit jurídic, i hem de reconèixer, almenys jo ho vaig reconèixer, que el senyor Lluhi tenia raó i que el senyor Lluhi va derrotar el senyor Sánchez Roman.

El punt de vista del senyor Sánchez Roman era que les facultats del Govern de la República no havien de limitar-se a aquella facultat reglamentària que li reconeixia l'art. 20 de la Constitució, sinó que el Govern de la República, en tot moment, després d'aprovar l'Estatut, podria dictar instruccions i ordenances respecte a altres coses l'execució de les quals estava encomanada a la Generalitat.

I el senyor Lluhi deia: «Jo he procurat estudiar què vol dir això de les ordenances, i què vol dir això de les instruccions; i m'he trobat, que segons les persones que m'han informat, això són complements sense cap importància de tràmit purament reglamentari, com el que fa referència a fixar les hores d'entrada i sortida de les oficines.» Crec que aquestes eren les paraules del senyor Lluhi. I això no és aquesta facultat reglamentària de què parla la Constitució, ni això respon al text originari en el qual nosaltres ens hem inspirat. Nosaltres — deia — ens hem volgut inspirar en l'art. 15 de la Constitució alemanya; i aquest art. 15 de la Constitució alemanya diu que en els casos en què al país se li hagués confiat la execució d'una Llei, el Reich es reserva el dret de donar reglamentacions de caràcter general per a l'aplicació d'aquesta Llei. És a dir, que no solament estava reservada a l'Imperi la facultat legislativa, sinó que li estava també reservada la facultat reglamentària amb aquest caràcter general que es recull en la Constitució alemanya. I en això tenia raó el senyor Lluhi; però li diré que jo...

El Sr. LLUHÍ: Perdonim. ¿Em permet un moment?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Amb molt de gust.

El Sr. LLUHÍ: La discussió aquesta a la qual la V. S. fa referència, si la memòria no m'és infidel, no es refereix al tema que la V. S. diu, sinó a l'apartat segon de l'art. 6.e de l'Estatut, o sigui a la possible inspecció de l'Estat per la manera com s'executen les coses de legislació de caràcter general. I l'article de la Constitució alemanya és el que diu que en els casos d'inspecció i execució, les diferències no les resol el Reich, sinó el Tribunal de l'Im-

peri, i per això al nostre Estatut es diu que el Tribunal de Garanties Constitucionals, si ho creu precís, podrà suspendre l'execució dels actes o acords als quals es refereixi la discrepància mentre ell resol definitivament. I aquest era un gran argument del senyor Sánchez Roman; però es diu abans en el nostre Estatut que la Generalitat està obligada a subsanar, a requeriment del Govern de la República, les deficiències que s'observin en l'execució d'aquelles Lleis, però si la Generalitat estimés injustificades...

El Sr. PRESIDENT: El senyor Lluhi tindrà ocasió d'exposar tot el que cregui convenient en la seva rectificació; perquè una interrupció tan llarga i amb lectura de documents, tal vegada no és reglamentària.

El Sr. LLUHÍ: Hem de sentir molt que les apreciacions de la V. S. sobre el Reglament, es manifestin en el moment en què anàvem a acabar la lectura.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: L'art. 15 de la Constitució alemanya, la part que aleshores es discutia, o sigui quan les Lleis del Reich hagin d'ésser executades per les autoritats dels països, determina que el Govern del Reich podrà dictar instruccions generals. De manera, que no es tracta del fet de la inspecció sinó de la facultat, per part del Reich, de dictar instruccions de caràcter general. I el senyor Lluhi, en comentar aquest text deia: «Conforme a este segundo criterio, apoyándome, como digo, en este artículo 15 de la Constitución alemana, ha creído la Comisión que debe resolver este conflicto y sobre todo ha procurado también acogerse a los preceptos claros que preveyendo este posible conflicto establece nuestra Constitución».

De manera, que això determinava una posició enfront del senyor Sánchez Roman que jo dic que no sols era ferma, sinó que va ésser brillantment i victoriosament sostinguda.

Però no és el punt de vista del senyor Sánchez Roman com em va semblar que deia l'altre dia el senyor Lluhi, el que representen els acords que ell criticava de la Comissió mixta.

La Comissió mixta es va trobar amb què a l'anar a aplicar un servei no solament havia de respectar les Lleis que havia dictat la República per a l'ordenació d'aquests serveis, sinó que algunes vegades havia d'aplicar els Reglaments que en aquell moment ella no tenia i havia d'aplicar els Reglaments que encara tenia vigents l'Estat i aquest punt de vista no era exclusivament propi. Aquest punt de vista era el que ja venia determinat en l'Estatut de Núria, perquè en el mateix Estatut de Núria ja es deia això: Mentre el Poder executiu de Catalunya no dicti les disposicions reglamentàries que d'acord amb aquest Estatut li pertoqueu, continuaran en vigor les emanades del Poder de la República».

Es a dir, que ja no hi ha solament la reserva que fa la Constitució pel futur, a favor del Govern de la República per a dictar aquells Reglaments que entengui necessari aplicar i dictar per a l'aplicació de les seves Lleis, sinó que hi havia que en el moment del traspàs havíem d'aplicar Reglaments que llavors eren l'única ordinació existent mentre Catalunya no en fes una altra. I hem de

dir que no a altra cosa poden referir-se aquestes sumissions del Poder de la República als Reglaments que hi hagi vigents en l'època de l'adaptació dels serveis. No pot sustentat-se altra cosa perquè si no tindria absolutament raó el senyor Lluhi en dir que nosaltres hauríem fet una cosa incomprendible si el Govern de Catalunya acceptava que ell no podia reglamentar l'execució de les Lleis. I nosaltres sense necessitat de fer cap reserva, perquè la cosa s'ho porta de per si, sempre hem considerat que Catalunya en aquelles coses en què se li havia reservat l'execució de les Lleis de l'Estat, tenia una facultat reglamentària que no se li ha ocorregut a ningú discutir. ¿Però això vol dir que nosaltres hem de respectar tots els Reglaments de la República? Ni tots els reglaments ni totes les Lleis de la República. Tot allò que hagi estat derogat per l'Estatut no pot aplicar-se a Catalunya ni ningú pot demanar-ne l'aplicació. I tot el que en el successiu faci l'Estatut contra l'Estatut no serà aplicable a Catalunya. No solament els Reglaments: ni les Lleis, perquè per a acceptar que una Llei o un Reglament modifiqués l'Estatut caldria que es complissin els tràmits que en el mateix Estatut s'estableixen i, no essent així, no són aplicables a Catalunya.

Aquest criteri no és dit aquí com un argument per a contestar. Aquest criteri ha estat sostingut pel que fa ús de la paraula a la Comissió mixta. Heus aquí les actes de la Comissió mixta i una d'elles diu:

«El señor Corominas pide la palabra y empieza por declarar que si una Ley fuese antiestatutaria, Cataluña no tendría por qué cumplirla, porque sería anticonstitucional. Ninguna Ley puede derogar ni en todo ni en parte, ni siquiera condicionar, la aplicación del Estatuto a no ser que en el mismo Estatuto o en la Constitución se disponga otra cosa, porque para modificar el Estatuto se han de cumplir los requisitos que se establecen en la Constitución y en el Estatuto mismo.»

De manera, que si hi havia alguna possibilitat de confusió, en tractar de l'aplicació dels Reglaments, jo crec que basta el que s'afirma a les actes sense protesta dels altres components de la Comissió; si hi havia alguna confusió o dubte queden suficientment aclarits per aquestes paraules que va pronunciar el que en aquest moment fa ús de la paraula i que consten a les actes de la Comissió mixta.

Però quant a les deduccions que en treia pel senyor Lluhi respecte al traspàs de serveis de Treball, jo crec que hi havia una gran exageració. En primer terme, va produir-se aquí una confusió, jo no diré com es va produir, però es va produir una confusió respecte a què volia dir allò dels recursos davant del Ministre del Treball. Hi ha una confusió, perquè s'atribuïa aquesta necessitat i aquesta adjudicació del recurs a alguns reglaments, i no és així.

Hi ha una Llei, no un reglament, la del 27 de novembre del 1931, renovada en aquest punt per una altra Llei que va ésser com un resum, com una recopilació, de diverses Lleis, del mes de maig del 1932, en la que es regula com s'hauran de tramitar aquests recursos, i es diu que en cada cas els recur-

sos aniran a l'apel·lació davant del Ministeri del Treball i que el Ministre resoldrà previ un informe que hauria de donar el Consell Nacional del Treball.

De manera que això no ho deia un reglament, això ho deia una Llei que nosaltres pel mateix Estatut hem de complir perquè diu que això de l'execució ho farà la Generalitat amb subjecció a les Lleis de l'Estat i la paraula mateixa de què se'ns reserva això no en la seva legislació sinó en l'execució volia dir això. És més, si això no estava prou clar ens ho explicaria la història d'aquest precepte, perquè aquest precepte, com recordaran els senyors Lluhi i Xirau, que formaven part de la Comissió, el precepte de l'art. 6.e, fou extret d'un apartat de l'art. 5.e, del qual es féu un article apart per donar-li una major extensió, i aquest art. 5.e es referia a les coses l'execució de les quals es dona a la Generalitat i la legislació de les quals es reserva el Poder de la República, de manera que es tracta aquí d'una Llei que nosaltres havíem de complir i que sostreia absolutament al Govern de la Generalitat la resolució d'aquests recursos. I aleshores nosaltres vàrem poder fer un argument de fet, perquè de dret no en teníem d'argument: la Llei era clara i taxativa: un sol recurs que se'ns donés era una cosa de més a més que obteníem; no ja la totalitat de recursos, un recurs que ens donessin era contra la Llei, que disposava que tots els recursos els resoldria el Ministre del Treball. Però nosaltres vàrem poder fer un argument de fet. Per un coneixement que tenia jo de la tramitació d'aquests recursos, vaig tenir en averiguació que durant els dos trimestres anteriors al moment en què estudiàvem aquesta Llei, s'havien presentat davant del Ministeri del Treball deu mil recursos, i l'instrument que tenien per a resoldre'ls no arribava a la resolució de més de set-cents recursos cada trimestre. I vaig posar al Ministre davant d'aquesta fatalitat i li vaig dir: «Vosaltres teniu aquí una Llei i no us podeu emparar en aquesta Llei; per aquesta Llei nosaltres no podem recabar això, però els fets vénen a favor nostre: o vosaltres descentralitzeu aquesta matèria o vosaltres sereu ofegats per l'allau de recursos que vindrà i no podreu resoldre i deixareu entretinguda tota la vida del treball i totes les discussions que els treballadors i els patrons hagin portat a la resolució dels Jurats mixtos.» I davant d'aquest argument aleshores el Ministre va convenir en cercar una fórmula per la qual sense mancar clarament a la Llei vindríem a dir que tots els recursos els resoldria el Conseller de Catalunya, i vàrem posar que de les tres menes de recursos que hi ha — perquè la Llei porta tres menes de recursos — anirien solament a la resolució del Ministre aquells recursos que fossin per infracció de Llei i tots els altres ja de primer antuvi, sense nova discussió, quedaven reservats a la resolució del Conseller de Treball de Catalunya. Però ¿com hi anaven aquests recursos per infracció de Llei? Només quan un Consell que es crearia a Catalunya per simular, una adaptació a totes aquelles coses que atribuïa la Llei a un Consell Nacional, el Consell de Treball de la Generalitat, en passar els recursos primer pel seu seua, diguéssim que sí que s'havien de portar al Ministeri, s'hi portarien. Amb això tenim un precedent per saber quina extensió podia tenir. Aplicada la mateixa norma, encara més estreta que no pas a Madrid, és a dir, que ho demani en tot cas un

estament mentre que a Madrid ho demana un sol membre del Consell Nacional del Treball...

Els Srs. FRONJOSA, COMORERA I VENTOSA I CALVELL: I aquí també.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Aquí és tot un estament. Si es fa d'altra manera es falta a les normes que s'han aprovat.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Es igual.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No és tan igual per quan segons el coneixement que tinc, no d'una possibilitat — perquè jo el pensament no el puc endevinar i no sé el que faran els patrons i el que faran els treballadors —, sinó d'una realitat, jo sé el que han fet a Madrid amb la norma de que un sol individu del Consell podia demanar que això anés a la resolució superior. Malgrat aquesta gran facilitat només que dos recursos, durant un trimestre, van anar a la resolució del Ministre. De manera que si aquí, no ja un individu, sinó tot un estament ha de tenir interès que aquestes coses vagin a Madrid, jo pregunto si no tenim l'esperança de creure que aquí encara serem més afortunats i que si allí van ésser dos, aquí potser no arribaran a ésser-ho.

Però hem arribat ja a l'aplicació d'això. Aquesta resolució ja s'ha comunicat i ja ha tingut efecte i sé que a hores d'ara, dels recursos que hi havia a Madrid per a resoldre en el Ministeri del Treball, se n'han enviat uns sis-cents a Catalunya perquè procedien d'aquí i aquí s'han tornat per a la seva resolució.

Jo dic, senyors, que no sé si aquí hi ha un erro, si la fórmula és perfecta o no és perfecta; aquesta és la reflexió que va fer el senyor Relinque — crec que exageradament interpretada pel senyor Lluhi — al senyor Esplà. Hi havia allà una polèmica entre els dos Ministeris. El Ministeri de la Governació en demanar una major «descentralització» ho feia per la raó següent: «No convé que les coses es portin al Ministeri». Per què? Perquè en el Ministeri s'embussen, perquè en un trimestre se'n resolen set-cents i en queden quatre mil i pico per resoldre, i això entrebanca de tal manera la vida del treball, que promourà conflictes d'ordre públic, i per això ell demanava una mesura més descentralitzadora que desfés aquest embús i permetés una més expedita resolució. I nosaltres, que havíem convingut una fórmula general amb el Ministre i amb el representant del Ministre, nosaltres vàrem fer explicar al senyor Esplà en què consistia aquesta fórmula i vàrem deixar la votació definitiva per al dia següent, i el senyor Esplà, que havia anunciat el seu vot en contra, jo crec que es va retirar per no haver de sostenir aquell vot que havia anunciat el primer dia.

El Sr. LLUHÍ: L'acta diu que va votar en contra.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: El segon dia no va votar, senyor Lluhi. Quan es portà el Projecte a votació definitiva el senyor Esplà es va absentar del local de la Comissió i, per tant, no va donar el seu vot després de l'explicació que li havia fet el senyor Relinque.

De manera que jo no vull dir que no hi hagi encara alguna dificultat en aquesta aplicació, però si nosaltres de primer antuvi hem obtingut que la immensa majoria dels recursos que fatalment havia de resoldre el Ministre, restessin a la resolució del Con-

seller de Treball de Catalunya, jo no veig que això pugui merèixer una censura i pugui representar un retrocés, perquè al contrari, és una cosa que marxa més endavant que allò que la interpretació estricta de l'Estatut permetia.

Un altre motiu de censures, tant pel senyor Lluhi com pel senyor Ventosa i Calvell, ha estat el traspàs del nomenament de Notaris. Quant al traspàs d'aquest servei, jo he de recordar als senyors Diputats que l'Estatut només diu que el nomenament dels Notaris es farà per la Generalitat segons les Lleis de la República, i s'ha trobat excessiu que s'afegeixi, no en la resolució, sinó en el preàmbul de la resolució, que aquí s'havia també de tenir en compte el reglament.

Fem una mica d'història de com es va arribar a aquesta conclusió. En l'Estatut de Núria i en el primer dictamen de la Comissió parlamentària, es deia que li pertocava a la Generalitat l'ordenació del servei de la fe pública i el nomenament dels notaris. Així va anar l'Estatut a les Corts i així va anar al dictamen de la Comissió a la discussió del Parlament. De manera, que si això no s'hagués alterat, ara nosaltres tindríem l'ordenació i podríem organitzar aquí a Catalunya els serveis notariaus en la forma que ens hauria plagut perquè l'Estatut primer i la Comissió en el seu primer dictamen així ho establien. I no obstant, no va ésser aquesta la resolució. La resolució va venir a conseqüència d'una discussió que el senyor Lluhi va tenir en el Parlament amb el Diputat senyor Hidalgo.

El Sr. LLUHÍ: Una transacció?

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No; una discussió.

El Sr. LLUHÍ: No hi va haver cap discussió.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Hi va haver una discussió. En aquesta discussió el senyor Hidalgo estava dient: «Lo único para mí lamentable és que en éste (en el dictamen) se habla de Notarios de la Generalidad y Notarios del Estado, pues yo creo que debería haber sólo una clase de Notarios: Notarios del Estado, sin perjuicio de que unos ejerzan su función en Cataluña y otros en el resto de España y sin perjuicio también de que a los que ejerzan su función en Cataluña se les exija conocimientos especiales de la legislación catalana y un conocimiento genérico, quizás especial, de la lengua catalana. No habría medio, señores de la Comisión, que manteniéndose el mismo espíritu del dictamen varíen las palabras para decir que hay sólo una clase de Notarios».

I en aquest moment el senyor Lluhi, membre de la Comissió, el va interrompre i va dir: «¿Me permite S. S. una aclaración? El principio que está en el dictamen actualmente es el siguiente: Los Notarios los designa la Generalidad, mediante oposición o concurso. En el primer caso las oposiciones habrán de hacer-se con arreglo a las Leyes del Estado. Por lo tanto, esta es una manera de llegar a ser Notario en Cataluña y por consiguiente, puede haber la distinción de que un Notario lo sea por la Generalidad o por el Estado, es decir, que habrá Notarios que hayan llegado a serlo pasando bien por una oposición convocada por el Es-

tado o por la Generalidad, pero en las condiciones que antes he indicado y, por consiguiente, todos serán Notarios y no habrá entre los mismos diferencia alguna.»

De manera, que reconeix amb això la unitat del Cos notarial de tot Espanya, i aquell principi de l'ordenació del Cos notarial que li reservava a Catalunya l'Estatut de Núria i que li reservava també el primer dictamen de la Comissió, aquest primer principi estava abandonat. «Y cuando — afegeix — se trate de proveer notarias en Cataluña y esta provisión se haga mediante concurso entre Notarios, naturalmente no existirá distinción alguna, diferencia de ninguna clase entre los que hayan llegado a ser Notarios, tanto en virtud de oposición convocada por el Estado como por la Generalidad. Esta me parece que es la interpretación auténtica del sentido del dictamen». I com que encara el senyor Hidalgo no ho entenia bé, en una nova interrupció, el senyor Lluhi, li va dir: «¿Le parece, al señor Hidalgo, que se diga cuando se trate de oposiciones y concursos entre Notarios, deberán admitirse con iguales derechos todos los Notarios de España? ¿Le parece esto bien?» I l'altre li diu, naturalment: «Muy bien, a mi me parece muy bien».

De manera, senyors Diputats, que aquí ens hem trobat amb què aquells principis, aquella facultat d'ordenació havia desaparegut, i que en la nova redacció que aprovà aleshores la Comissió i que també aprovà el Congrés es diu solament, apartant, abandonant la idea de l'ordenació, que el nomenament dels Notaris es farà per la Generalitat d'acord amb les Lleis de l'Estat.

Aquí ve el segon motiu de censura, perquè en el preàmbul d'aquest acord es diu que també s'hauran d'aplicar els reglaments i es diu, perquè aquell que escriu una cosa ha de suposar que l'escriu amb solta, i que vol dir una cosa o altra, i en aquest acord de la Comissió, que s'introdueix en l'article de l'Estatut, es diu que les oposicions i els concursos es faran de tal manera o de tal altra, i senyors no hi ha cap Llei a Espanya que parli de concursos per anomenar Notaris i solament els concursos es posen o preveuen en un reglament. Per tant, si no havien d'aplicar el reglament aquell, que voldria dir aquesta paraula «legislació» que no tindria mai cas d'aplicació, perquè de Llei respecte el nomenament de Notaris només n'hi ha una, que és la de l'any 62, i aquesta només preveu el nomenament per oposició i no parla de concursos, dels quals només en parla el reglament. Per això el que escriu el preàmbul, diu, perquè si no l'Estatut no tindria solta, i nosaltres hem de creure que les Lleis de la República no es fan sense solta, i vol dir una cosa o altra, que haurà d'aplicar-se el reglament perquè l'Estatut parla de concursos i els concursos només s'estableixen en el reglament.

No dic això en so d'atac, sinó que ho dic en so de defensa.

El Sr. LLUHÍ: ¡Només faltaria, senyor Coromines, només faltaria!

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: No sé perquè hauria de faltar més o menys. Dic que no retrec això en so d'atac, sinó en so de defensa perquè quant a un se l'acusa que ha fet alguna cosa que no està ben feta, que s'ha excedit en les seves atribu-

cions i se li pregunta: «¿qui us ha donat dret per transigir en nom de Catalunya sobre les coses que hi havia en l'Estatut?», aquest home que es veu acusat d'aquesta manera té dret de dir que allò no és cosa d'ell, que allò s'ha produït en unes altres condicions i ho diu no per censura, sinó de defensa, perquè sóc el primer que es fa càrrec de les dificultats que hi havia en l'aprovació de l'Estatut, perquè també les vaig sofrir com el senyor Lluhi i el senyor Xirau, com les varen sofrir tots els Diputats de Catalunya, que veïem com s'anaven retallant totes les reivindicacions de l'Estatut de Núria i ho acceptàvem perquè o havíem d'acceptar allò o havíem d'abandonar altres coses que per a nosaltres significaven ja una bona ventura per la nostra Pàtria. Ho dic, no per acusar, sinó per defensar-me, perquè sóc el primer en reconèixer que per fer passar aquell article respecte del Notariat varen haver-hi sèries dificultats i no les vam poder vèncer més que d'aquesta manera.

El Sr. LLUHÍ: I la va aprovar la V. S. abans que s'aprovés pel Parlament.

Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Com totes. Però si això és cert, s'en dedueix una defensa pel que ha vingut a aplicar aquests principis dels quals no s'en podia substreure i les censure que se li adrecen per aquesta raó no són justes. En quant això també em dirigiré al senyor Ventosa, perquè el senyor Ventosa ens venia a fer una acusació no aquesta tarda, sinó en una altra sessió, de què nosaltres en aplicar aquestes normes al dit article de l'Estatut, no havíem derogat el reglament. No donàvem per derogat aquell reglament perquè l'havíem d'aplicar, perquè era l'única cosa que tenia sentit en la lletra de l'Estatut. Però em permetrà el senyor Ventosa que tampoc per acusació, perquè també em faig càrrec de les dificultats en què es varen trobar ells, que li recordi que aquell reglament que ara em censurava que no haguéssim derogat, quan no podien derogar-lo, que aquell reglament fou aprovat en un Consell de Ministres del mes d'octubre del 1921, del qual formava el senyor Cambó. I no va ésser aprovat per una disposició que pogués emanar d'un sol ministeri, sinó que va ésser aprovat per un real Decret, i els reials Decrets en aquell temps es sotmetien a l'aprovació del Consell de Ministres, i el senyor Cambó va donar la seva aprovació a aquell reglament que ara se'ns criticava a nosaltres de no haver sapigut derogar.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Hi havia reglaments de la Dictadura, del senyor Galo Ponte.

El Sr. CONSELLER de Justícia i Dret: Però aquest era del senyor Cambó. Dic això només per defensar-me perquè ara li diré al senyor Ventosa que aquell Decret ja representava també avenç, una millora, però, senyors, si un home en un moment no obté més millores que aquelles que estan en les possibilitats del seu temps, crec que no és una cosa justa que si li faci censure perquè no ha tingut la força suficient per a fer derogar aquelles coses que el que l'acusa havia contribuït a fer.

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn el debat. Resta en l'ús de la paraula el senyor Conseller de Justícia i Dret.

ORDRE DEL DIA**per a la sessió de dimecres**

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre l'Hospital de Vilafranca.

3. Continuació de la interpellació sobre el traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat.

4. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret relatiu a la majoria i habilitació d'edat.

(S'aixeca la sessió a tres quarts de nou i cinc minuts de la vetlla.)